

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ - Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

Υποέργο 1 «Εκπαίδευση Ενηλίκων»

Δράση 2 «Εξειδικευμένα Προγράμματα για Αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης»

Π 1.1.2 Προγράμματα Σπουδών Αποφοίτων ΑΕΙ

1^{ος} κύκλος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Δεκέμβριος 2012 - Μάρτιος 2013

Αθήνα, 2012

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Ακαδημία Πλάτωνος - Η Πολιτεία και ο Πολίτης», MIS 364499
Δράση 2 «Εξειδικευμένα Προγράμματα για Αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης»
Π 1.1.2 Προγράμματα Σπουδών Αποφοίτων ΑΕΙ

Σελίδα 2 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα Εγγράφου

Αριθμός Παραδοτέου	Π 1.1.2
Τίτλος Παραδοτέου	Προγράμματα σπουδών αποφοίτων ΑΕΙ
Αριθμός Πακέτου Εργασίας	ΠΕ 1.1
Τίτλος Πακέτου Εργασίας	Σχεδιασμός και Προγραμματισμός Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
Υποέργο	1- Εκπαίδευση Ενηλίκων
Δράση	2 - Εξειδικευμένα Προγράμματα για Αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης
Πράξη	2 – Η Πολιτεία και ο Πολίτης
Μήνας Συμβατικής Παράδοσης	Οκτώβριος 2012
Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	31/10/2012
Κατάσταση	Τελική
Έκδοση	1
Σελίδες	106

Σελίδα 3 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Εικόνα Εγγράφου	3
1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ : 1 . ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	12
1.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	12
1.2 ΣΚΟΠΟΣ	12
1.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	13
1.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	13
1.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	14
1.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	14
1.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	15
1.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP	17
1.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	19
2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ : 2. ΓΛΩΣΣΑ.....	22
2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	22
2.2 ΣΚΟΠΟΣ	22
2.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	23
2.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	24
2.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	24
2.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	24
2.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	25
2.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP	28

Σελίδα 5 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	30
3	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. 32	
3.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	32
3.2	ΣΚΟΠΟΣ	32
3.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	33
3.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	33
3.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	34
3.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	34
3.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	35
3.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP	36
3.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	38
4	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 4. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	40
4.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	40
4.2	ΣΚΟΠΟΣ	40
4.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	41
4.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	42
4.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	43
4.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	43
4.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	44
4.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-WORKSHOP	47
4.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	49
5	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 5. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ 52	

5.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	52
5.2	ΣΚΟΠΟΣ	52
5.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	54
5.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	55
5.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	55
5.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	55
5.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	56
5.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-WORKSHOP	59
5.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	62
6	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 6. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.....	66
6.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	66
6.2	ΣΚΟΠΟΣ	66
6.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	67
6.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	68
6.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	68
6.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	69
6.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	69
6.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP	72
6.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	73
7	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 7. ΙΣΤΟΡΙΑ	76
7.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	76
7.2	ΣΚΟΠΟΣ	76

7.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	77
7.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	77
7.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	78
7.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	78
7.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	79
7.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - WORKSHOP.....	81
7.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	82
8	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 8. ΤΕΧΝΗ	84
8.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	84
8.2	ΣΚΟΠΟΣ	84
8.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	85
8.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	86
8.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	87
8.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	87
8.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	88
8.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - WORKSHOP.....	92
8.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	93
9	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 9. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	96
9.1	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	96
9.2	ΣΚΟΠΟΣ	96
9.3	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	97
9.4	ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	98

«Ακαδημία Πλάτωνος - Η Πολιτεία και ο Πολίτης», MIS 364499
Δράση 2 «Εξειδικευμένα Προγράμματα για Αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης»
Π 1.1.2 Προγράμματα Σπουδών Αποφοίτων ΑΕΙ

9.5	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	98
9.6	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ.....	99
9.7	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ.....	99
9.8	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - WORKSHOP.....	104
9.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	106

Σελίδα 9 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Ακαδημία Πλάτωνος - Η Πολιτεία και ο Πολίτης», MIS 364499
Δράση 2 «Εξειδικευμένα Προγράμματα για Αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης»
Π 1.1.2 Προγράμματα Σπουδών Αποφοίτων ΑΕΙ

Σελίδα 10 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 1: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σελίδα 11 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ : 1 . ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

1.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1.1 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ & ΦΥΣΗ

1.2 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ & ΑΝΘΡΩΠΟΣ

1.3 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ

1.4 WORKSHOP: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

1.2 ΣΚΟΠΟΣ

Κύριος σκοπός του προγράμματος στο θεματικό πεδίο «Φιλοσοφία» είναι η παρουσίαση και η μελέτη των βασικότερων ιδεών, θεωριών, εννοιών και προσώπων που διαμόρφωσαν το στοχασμό από την αρχαιότητα έως σήμερα.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων του επιστημονικού δυναμικού.

Ειδικότερα, μέσα από το Θεματικό Πεδίο «Φιλοσοφία» επιδιώκονται τα εξής:

1. Η εξοικείωση των συμμετεχόντων με το φιλοσοφικό τρόπο σκέψης μέσα από τη μελέτη φιλοσοφικών εννοιών, θεωριών και ιδεών
2. Η ενασχόληση με ζητήματα πρακτικού ενδιαφέροντος και γενικώς, ζητήματα που δημιουργούν, κυρίως ηθικού τύπου διλήμματα
3. Η προαγωγή της πνευματικής προόδου του σύγχρονου ανθρώπου ως αντιστάθμισμα της θεαματικής επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου
4. Η εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις βασικές λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0

Σελίδα 12 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι εκπαιδευόμενοι:

- Να ανακαλούν και να παρουσιάζουν τα σημαντικότερα πρόσωπα, τα κυριότερα ρεύματα, τις βασικότερες θεωρίες που διαμόρφωσαν το φιλοσοφικό στοχασμό στην πρόοδο του χρόνου, από την προσωκρατική εποχή έως σήμερα.
- Να χρησιμοποιούν θεμελιώδεις φιλοσοφικές αρχές και έννοιες κατά την ανάπτυξη των επιχειρημάτων τους.
- Να μπορούν να αναγνωρίσουν τα φιλοσοφικά ερωτήματα και να μπορούν να προτείνουν ικανοποιητικές προσεγγίσεις.
- Να μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να εφαρμόσουν το φιλοσοφικό στοχασμό για την αντιμετώπιση πρακτικών προβλημάτων και την άρση ηθικών διλημάτων.
- Να χρησιμοποιούν ικανοποιητική επιχειρηματολογία κατά τη διατύπωση των απόψεών τους.
- Να συνθέτουν δοκίμια και κείμενα εδραιωμένα σε ικανοποιητικά επιχειρήματα και ορθή φιλοσοφική ορολογία.
- Να εφαρμόζουν εργαλεία Web 2.0 κατά την εκπόνηση των εργασιών τους και την επικοινωνία μεταξύ τους.

1.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης που επιθυμούν αφενός μεν να εξοικειωθούν με το φιλοσοφικό τρόπο σκέψης αφετέρου δε να καλλιεργήσουν την κριτική τους ικανότητα και, κατ' επέκταση, την ικανότητα για ικανοποιητική επιχειρηματολογία. Φιλοδοξία του προγράμματος είναι να αναπτύξει την κριτική σκέψη των

Σελίδα 13 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συμμετεχόντων, να βελτιώσει τη ρητορική δεινότητά τους και να τους βοηθήσει στην εξεύρεση ικανοποιητικών λύσεων στα προβλήματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι στην καθημερινότητά τους.

Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα είναι έτσι σχεδιασμένο, ώστε να μπορούν να το παρακολουθήσουν άνθρωποι με διαφορετικό βαθμό εξοικείωσης με τη φιλοσοφία.

1.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το θεματικό πεδίο της Φιλοσοφίας θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 100 ώρες, με δύο τετράωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων περίπου 4 μήνες). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

1.1 Φιλοσοφία & Φύση: 24 ώρες

1.2 Φιλοσοφία & Άνθρωπος: 24 ώρες

1.3 Φιλοσοφία & Κοινωνία: 24 ώρες

1.4 Workshop: Εργαστήριο Φιλοσοφίας & εργαλεία Web 2.0: 28 ώρες

1.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop γίνεται από:

- Καθηγητές Πανεπιστημίων (Μέλη ΔΕΠ).
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από τον χώρο του πολιτισμού.
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου.

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους- συντονιστές.

Σελίδα 14 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι-Συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων και του workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθεια,
- Επικοινωνούν με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

1.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα στη «Φιλοσοφία» περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

1.1 Φιλοσοφία & Φύση

Στο πλαίσιο της εν λόγω Θεματικής Ενότητας, οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τις σημαντικότερες αντιλήψεις που έχουν εκφραστεί στην πρόοδο του χρόνου για τη δημιουργία του κόσμου, τη δομή και τη μορφή του καθώς επίσης για τη φύση και τη σχέση του ανθρώπου με την τελευταία αυτή. Αποκτώντας μια σφαιρική άποψη για τη φύση και τη θέση μας μέσα σε αυτή, οι συμμετέχοντες είναι, πλέον, σε θέση να διαμορφώσουν συνειδητά τη δική τους στάση απέναντι στο σύμπαν, τη φύση και το περιβάλλον. Επιπλέον, έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις για τον τρόπο με τον οποίο η εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας έχει επηρεάσει την άποψή μας για τη φύση και τη θέση μας μέσα σε αυτή.

Σελίδα 15 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1.2 Φιλοσοφία & Άνθρωπος

Στο πλαίσιο της εν λόγω Θεματικής Ενότητας, παρουσιάζονται οι βασικές αντιλήψεις για την ουσία της ανθρώπινης φυσιογνωμίας.

Τελικός σκοπός είναι οι συμμετέχοντες να διασαφήσουν θεμελιώδεις έννοιες, όπως η ψυχή, η ελευθερία, η ηθική ευθύνη, η νομική ευθύνη κ.ά.τ. και έτσι να διαμορφώσουν μια σφαιρική αντίληψη για την ουσία της ύπαρξής μας, για τα όρια της γνώσης, της δράσης και της συμπεριφοράς μας.

Επιδιωκόμενος στόχος είναι οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν δεξιότητες επιχειρηματολογίας, καθώς επίσης να διαμορφώσουν συνειδητή στάση ζωής απέναντι στην ανθρώπινη ύπαρξη, την ηθική και το νόμο.

1.3 Φιλοσοφία & Κοινωνία

Στο πλαίσιο της εν λόγω Θεματικής Ενότητας, παρουσιάζονται οι βασικότερες φιλοσοφικές θεωρίες γύρω από τις έννοιες της κοινωνίας, της εξουσίας, του νόμου, της πολιτικής και εξετάζεται η εφαρμοσιμότητά τους μέσα στο χρόνο.

Τελικός στόχος είναι οι συμμετέχοντες να γνωρίσουν τις θεωρίες-αντιλήψεις περί κοινωνικής και πολιτικής διακυβέρνησης, ενώ στους επιδιωκόμενους σκοπούς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η απόκτηση δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας, καθώς επίσης η διαμόρφωση κοινωνικής και πολιτικής συνείδησης.

1.4 Workshop: Εργαστήριο Φιλοσοφίας & εργαλεία Web 2.0

Το workshop αποτελεί μία προσπάθεια πρακτικής εφαρμογής των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τις προηγούμενες θεματικές ενότητες. Σε καθένα από τα διαδοχικά τμήματα που θα πραγματοποιηθούν μέχρι τον Ιούνιο 2015 για το Θεματικό Πεδίο «Φιλοσοφία», έχουν σχεδιαστεί διάφορα είδη workshop, όπως

Σελίδα 16 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«ρητορικοί αγώνες», «εργαστήρια εφαρμοσμένης ηθικής», «δραματοποιημένες διαλέξεις», «διδασκαλία και χρήση εργαλείων Web 2.0», κ.ά.τ.

Βασικός στόχος του workshop είναι οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να αναπτύξουν ικανότητα επιχειρηματολογίας και να χρησιμοποιούν τη φιλοσοφία ως μέσο αντιμετώπισης πρακτικών προβλημάτων και σημαντικών ηθικών διλημμάτων. Επίσης, στο πλαίσιο της εν λόγω θεματικής ενότητας, επιδιώκεται η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο (Web 2.0) τα οποία, στη συνέχεια, χρησιμοποιούνται κατά τις διάφορες δραστηριότητές τους, καθώς και για την επικοινωνία της τάξης.

1.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP

Η μέθοδος μάθησης και διδασκαλίας που ακολουθείται σε όλα τα θεματικά πεδία έχει επιλεγεί, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι βασικοί σκοποί του προγράμματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα εξής σημεία:

1. ενίσχυση της συμμετοχής και του διαλόγου
2. ανταλλαγή απόψεων
3. καλλιέργεια της ικανότητας για επιχειρηματολογία
4. εφαρμογή της γνώσης που θα αποκτηθεί στη διάρκεια του προγράμματος.

Συνεπώς, η διδασκαλία των μαθημάτων βασίζεται σε ένα συνδυασμό αφενός μεν παροχής θεωρητικών γνώσεων αφετέρου δε πρακτικής εφαρμογής αυτών των γνώσεων, μέσα από παρουσιάσεις εργασιών, διεξαγωγή συνεργασιών μεταξύ των διδασκομένων (ομαδικές εργασίες), εξέταση και μελέτη περιπτώσεων (casestudies) ή συνθέσεις δοκιμίων. Από τα πρώτα μαθήματα, ανατίθενται εργασίες και

δραστηριότητες στους συμμετέχοντες και διανέμονται κατάλογος ενδεικτικής και προτεινόμενης βιβλιογραφίας, καθώς επίσης βοηθητικό υλικό.

Ειδικότερα, οι διδάσκοντες μπορούν κατά την κρίση τους και ανάλογα με τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα να επιλέξουν τον τρόπο διδασκαλίας που ενδεικτικά περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση του προγράμματος των μαθημάτων.
- Διαλέξεις ή παραδόσεις με χρήση εκπαιδευτικού υλικού που ο ίδιος έχει εκπονήσει.
- Ανάλυση και επεξήγηση κειμένων, επίλυση ασκήσεων, εφαρμογές προβλημάτων κ.λπ.
- Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (animation αναπαραστάσεις, προβολή σημειώσεων powerpoint, ηλεκτρονικών αρχείων, ιστοτόπων ερευνητικών κέντρων, βιβλιοθηκών κ.λπ.).
- Υποστήριξη των εκπαιδευομένων στην προετοιμασία σύντομων εργασιών, παρουσιάσεων κ.λπ. και υπόδειξη της αναγκαίας βιβλιογραφίας.

Κύρια υποχρέωση των εκπαιδευομένων είναι να συμμετέχουν ενεργά σε διάφορες δραστηριότητες, οι οποίες αξιολογούνται από τον υπεύθυνο διδάσκοντα. Ενδεικτικά, οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να είναι σε θέση, ατομικά ή ομαδικά:

- Να περιγράψουν ένα ζήτημα ή να απαντήσουν σε σειρά ερωτήσεων που τους θέτουν οι διδάσκοντες ή και οι υπόλοιποι διδασκόμενοι.
- Να συνθέσουν σύντομα κείμενα φιλοσοφικού περιεχομένου.
- Να αξιολογήσουν αποσπάσματα κειμένων ή άρθρων.

- Να εφαρμόσουν έννοιες, ιδέες, θεωρίες που αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης στο πλαίσιο του προγράμματος.
- Να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία Web 2.0 για τις έρευνες τους και την επικοινωνία μεταξύ τους.

Το Workshop, υπηρετώντας τους βασικούς σκοπούς του προγράμματος, όπως αναλύονται παραπάνω (βλ. παραπάνω, παράγραφος «Μαθήματα»), έχει σχεδιαστεί αναλόγως. Έτσι, έχουν προγραμματιστεί διάφορα είδη workshop, όπως: η διεξαγωγή «Ρητορικών αγώνων», όπου οι διδασκόμενοι, συγκροτώντας ομάδες, αναλαμβάνουν να επιχειρηματολογήσουν είτε υπέρ είτε κατά μιας ορισμένης θέσης. Νικήτρια ομάδα αναδεικνύεται εκείνη που προβάλλει την καλύτερη και ικανοποιητικότερη επιχειρηματολογία· η διεξαγωγή «εργαστηρίων εφαρμοσμένης ηθικής», όπου οι διδασκόμενοι αναλαμβάνουν να παρουσιάσουν τη θέση τους γύρω από σύγχρονα ζητήματα που δημιουργούν σοβαρά ηθική διλήμματα, όπως, για παράδειγμα, τα ζητήματα της κλωνοποίησης, της άμβλωσης, της τεχνητής νοημοσύνης, των οικολογικών παρεμβάσεων, της οικονομικής και πολιτικής εξουσίας· η διεξαγωγή «δραματοποιημένων διαλέξεων» υπό τον τίτλο *Φιλοσοφία & Θέατρο*, όπου αναδεικνύεται η σχέση της φιλοσοφίας με το θέατρο και γενικότερα, με την τέχνη· διδασκαλία και χρήση εργαλείων Web 2.0.

1.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά τη διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παραρτήσεις, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι

Σελίδα 19 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 2: ΓΛΩΣΣΑ

Σελίδα 21 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ : 2. ΓΛΩΣΣΑ

2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

2.1 Η ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

2.2 Η ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

2.3 WORKSHOP: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

2.2 ΣΚΟΠΟΣ

Η γλώσσα αποτελεί το βασικό εργαλείο του ανθρώπου. Χρησιμοποιούμε τη γλώσσα για πλήθος σκοπών, και, κατ'αρχάς, για λόγους οικονομίας. Φανταστείτε πόσο δύσκολη –έως αδύνατη– θα ήταν η επικοινωνία μας, χωρίς τη γλώσσα, εάν χρειαζόταν κάθε φορά να ανατρέχουμε στα αντικείμενα στα οποία θα θέλαμε να αναφερθούμε –ειδικά στην περίπτωση που τα εν λόγω αντικείμενα κάθε άλλο παρά εύκολο θα ήταν να τα μεταφέρουμε μαζί μας, όπως, λόγου χάρη, ένα πλοίο, ένα κτήριο, ένα αυτοκίνητο κ.ο.κ. Πέρα από αυτό, όμως, μεταχειριζόμαστε επίσης το γλωσσικό μέσο για διάφορους άλλους λόγους, όπως για να περιγράψουμε όλα όσα αντιλαμβανόμαστε και παρατηρούμε να συμβαίνουν γύρω μας, για να εκφράσουμε συναισθήματα, σκέψεις ή επιθυμίες, για να κάνουμε προτροπές, για να δώσουμε διαταγές και εντολές, για να επιδοκιμάσουμε ή να αποδοκιμάσουμε, για να προσευχηθούμε ή να τραγουδήσουμε, για να παίξουμε θέατρο ή να αστειευτούμε, και ένα σωρό άλλα πράγματα.

Από τα παραπάνω φαίνεται πως οτιδήποτε υπάρχει στον κόσμο και οτιδήποτε μπορεί να αναφερθεί από εμάς στους άλλους κι από τους άλλους σε εμάς υφίσταται χάρη στη γλώσσα. Αντιστρέφοντας, έτσι, τη γνωστή φράση του

Σελίδα 22 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βίτγκενσταϊν, μπορούμε να πούμε ότι τα όρια του κόσμου μας είναι τα όρια της γλώσσας μας.

Υπ' αυτή την έννοια, λοιπόν, το πρόγραμμα στο Θεματικό Πεδίο «Γλώσσα» στοχεύει σε μια διερεύνηση του κόσμου και του εαυτού μας μέσω της γλώσσας.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων του επιστημονικού δυναμικού.

2.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι εκπαιδευόμενοι:

- Να μπορούν να ανακαλούν τις βασικές θεωρίες για την καταγωγή και την προέλευση της γλώσσας.
- Να ανακαλούν τους βασικούς σταθμούς στην εξέλιξη της γλώσσας.
- Να ανακαλούν και να περιγράφουν τα βασικά γεγονότα στην ιστορία της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας.
- Να πληροφορηθούν και να αξιολογήσουν τις θεωρίες για τη σχέση της ελληνικής γλώσσας με την εθνική μας ταυτότητα.
- Να μπορούν να ορίσουν το περιεχόμενο βασικών εννοιών, όπως «γλώσσα», «γλωσσικό μέσο», «γλωσσική ικανότητα», «νόημα», «σκέψη», «νόηση».
- Να χρησιμοποιούν τη γλώσσα ως μέσο αντιμετώπισης πρακτικών προβλημάτων.
- Να χρησιμοποιούν ικανοποιητική επιχειρηματολογία κατά τη διατύπωση των απόψεών τους.

Σελίδα 23 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να συνθέτουν δοκίμια και κείμενα εδραιωμένα σε ικανοποιητικά επιχειρήματα και ορθή ορολογία
- Να βελτιώσουν την ικανότητα προφορικής και γραπτής έκφρασης.
- Να εφαρμόζουν εργαλεία Web 2.0 κατά την εκπόνηση των εργασιών τους και την επικοινωνία μεταξύ τους.

2.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης που επιθυμούν να εντυφήσουν στην ουσία της ικανότητάς μας, που λέγεται ότι μας διακρίνει από τα υπόλοιπα έμβια όντα, δηλαδή στην ουσία της «γλώσσας».

Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα είναι έτσι σχεδιασμένο, ώστε να μπορούν να το παρακολουθήσουν απόφοιτοι από οποιοδήποτε επιστημονικό πεδίο κι αν προέρχονται –τόσο θεωρητικών όσο και θετικών κατευθύνσεων.

2.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το Θεματικό Πεδίο της «Γλώσσας» θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 75 ώρες, με δύο τρίωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων περίπου 4 μήνες), οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

2.1 Η γλώσσα στο χρόνο: 24 ώρες

2.2 Η κοινωνιολογία της γλώσσας: 24 ώρες

2.3 Workshop: Εργαστήριο Γλώσσας & εργαλεία Web 2.0: 27 ώρες

2.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop γίνεται από:

Σελίδα 24 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Καθηγητές Πανεπιστημίων (Μέλη ΔΕΠ).
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από το χώρο του πολιτισμού.
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου.

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους- συντονιστές.

Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι - συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.
- Επικοινωνούν με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

2.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα στη «Γλώσσα» περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

2.1 Η γλώσσα στο χρόνο

Λέγεται ότι η γλώσσα είναι ό,τι διακρίνει τον άνθρωπο από τα υπόλοιπα έμβια όντα. Η γλωσσική ικανότητα –η ικανότητα να αρθρώνουμε ήχους, επικοινωνώντας, έτσι, υψηλά νοήματα– θεωρείται ότι χαρακτηρίζει αποκλειστικά εμάς τους ανθρώπους. Πώς, όμως, αποκτήσαμε μια τέτοια ικανότητα; Πρόκειται για μία βιολογική λειτουργία ή, μήπως, αποτελεί μια κοινωνική «σύμβαση» που

Σελίδα 25 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επιβλήθηκε από τις ανάγκες συμβίωσης, έτσι όπως οι τελευταίες αυτές διαμορφώθηκαν στο χρόνο; Οι απαντήσεις που έχουν διατυπωθεί στην πρόοδο του χρόνου εξετάζονται στο Α΄ μέρος της ως άνω θεματικής ενότητας, όπως, επίσης, συζητούνται τα θέματα της ποικιλίας των γλωσσών που υπάρχουν στον κόσμο, της καταγωγής αυτών των γλωσσών (πρόκειται για παραλλαγές μιας αρχέγονης γλώσσας ή συνιστούν αυτόνομους, ανεξάρτητους, πρωτογενείς γλωσσικούς κώδικες;), ενώ μελετάται ιδιαιτέρως η καταγωγή της ελληνικής γλώσσας, τα στάδια εξέλιξής της και οι βασικοί νοηματικοί κανόνες που διέπουν τη χρήση της. Επιπλέον, βασικό θέμα συζήτησης, μελέτης και ανάλυσης αποτελεί το φλέγον ζήτημα της σχέσης της ελληνικής γλώσσας με την εθνική μας ταυτότητα. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι θεωρίες υπέρ και κατά της άποψης περί συνέχειας της ελληνικής γλώσσας και αξιολογείται η θεωρία σύμφωνα με την οποία η εθνική μας ταυτότητα διασώζεται μάλλον χάρη στη γλωσσική και όχι στη βιολογική μας συνέχεια.

Στο Β΄ μέρος της εν λόγω θεματικής ενότητας, εξετάζεται η ουσία της γλώσσας που δεν είναι άλλη, από το νόημα. «Τι είναι 'νόημα';», «πώς δημιουργείται το νόημα;», «ποια είναι η σχέση του νοήματος με τη γλώσσα και τη σκέψη;» είναι ορισμένα από τα ερωτήματα με τα οποία ασχολούνται οι εκπαιδευόμενοι, επιχειρώντας να προσδιορίσουν το περιεχόμενο του νοήματος. Ειδικότερα, μελετούν και αξιολογούν τις βασικές θεωρίες για το νόημα της γλώσσας.

2.2 Η κοινωνιολογία της γλώσσας

Λέγεται ότι τα λόγια δεν φτάνουν τις πράξεις. Στο πλαίσιο της εν λόγω θεματικής ενότητας, παρουσιάζονται όλα όσα μπορούμε να κάνουμε με τη γλώσσα. Με τη γλώσσα μπορούμε να μιλήσουμε για το ανώτατο Ον, το Θεό, με τη γλώσσα μπορούμε να αναφερθούμε στην άπειρη Φύση, όπως, επίσης, με τη γλώσσα

Σελίδα 26 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

μπορούμε να αναφερθούμε ακόμα και όσα δεν υπάρχουν, γεγονός που δηλώνει ότι τα όρια της γλώσσας είναι πολύ μεγαλύτερα απ' όσο πιστεύουμε. Οι εκπαιδευόμενοι έχουν τη δυνατότητα να ερευνήσουν τις απεριόριστες δυνατότητες της γλώσσας και να αντιληφθούν ότι η γλώσσα είναι ένας ζωντανός οργανισμός, με μνήμη –όπως το αποδεικνύει η ετυμολογία– και πλαστικότητα –κάτι, άλλωστε, φαίνεται από το γεγονός ότι οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν τη δική τους γλώσσα, όπως, για παράδειγμα, η αργκό ή διάφορες τεχνικές γλώσσες. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι ασχολούνται με τους προβληματικούς τρόπους χρήσης της γλώσσας (πλάνες, παρανοήσεις, προπαγάνδα, ξύλινη γλώσσα κ.ά.τ.) και εμβαθύνουν στους κανόνες που πρέπει να διέπουν την ορθή χρήση της γλώσσας.

2.3 Workshop: Εργαστήριο Γλώσσας & εργαλεία Web 2.0

Το workshop αποτελεί μία προσπάθεια πρακτικής εφαρμογής των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τις προηγούμενες θεματικές ενότητες. Σε καθένα από τα διαδοχικά τμήματα που θα πραγματοποιηθούν μέχρι τον Ιούνιο του 2015 για το Θεματικό Πεδίο «Γλώσσα», έχουν σχεδιαστεί διάφορα είδη workshop, όπως «εργαστήριο συγγραφής κειμένων», «Φιλοσοφία της γλώσσας: μελέτη περιπτώσεων – πώς η γλώσσα μπορεί να αποδειχθεί μέσο αντιμετώπισης πρακτικών προβλημάτων», «ρητορικοί αγώνες», «διδασκαλία και χρήση εργαλείων Web 2.0», κ.ά.τ. Βασικός στόχος του workshop είναι οι εκπαιδευόμενοι να ασκηθούν στις τεχνικές συγγραφής επιστημονικών, κυρίως, κειμένων, στην ανάπτυξη και ικανοποιητική χρήση επιχειρημάτων κατά την προφορική ή γραπτή παρουσίαση ενός θέματος. Επίσης, στο πλαίσιο της εν λόγω θεματικής ενότητας, επιδιώκεται η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο (Web 2.0) τα οποία, στη συνέχεια,

Σελίδα 27 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

χρησιμοποιούνται κατά τις διάφορες δραστηριότητές τους, καθώς και για την επικοινωνία της τάξης.

2.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP

Η μέθοδος μάθησης και διδασκαλίας έχει επιλεγεί, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι βασικοί σκοποί του προγράμματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα εξής σημεία:

1. ενίσχυση της συμμετοχής και του διαλόγου
2. ανταλλαγή απόψεων
3. καλλιέργεια της ικανότητας για επιχειρηματολογία
4. πρακτική εφαρμογή της γνώσης που θα αποκτηθεί στη διάρκεια του προγράμματος.

Συνεπώς, η διδασκαλία των μαθημάτων βασίζεται σε ένα συνδυασμό αφενός μεν παροχής θεωρητικών γνώσεων αφετέρου δε πρακτικής εφαρμογής αυτών των γνώσεων, μέσα από παρουσιάσεις εργασιών, διεξαγωγή συνεργασιών μεταξύ των διδασκομένων (ομαδικές εργασίες), εξέταση και μελέτη περιπτώσεων (casestudies) ή συνθέσεις δοκιμίων. Από τα πρώτα μαθήματα, ανατίθενται εργασίες και δραστηριότητες στους συμμετέχοντες και διανέμονται κατάλογος ενδεικτικής και προτεινόμενης βιβλιογραφίας, καθώς επίσης βοηθητικό υλικό.

Ειδικότερα, οι διδάσκοντες μπορούν κατά την κρίση τους και ανάλογα με τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα να επιλέξουν τον τρόπο διδασκαλίας που ενδεικτικά περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση του προγράμματος των μαθημάτων.

- Διαλέξεις ή παραδόσεις με χρήση εκπαιδευτικού υλικού που ο ίδιος έχει εκπονήσει.
- Ανάλυση και επεξήγηση κειμένων, επίλυση ασκήσεων, εφαρμογές προβλημάτων κ.λπ.
- Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (animation αναπαραστάσεις, προβολή σημειώσεων powerpoint, ηλεκτρονικών αρχείων, ιστοτόπων ερευνητικών κέντρων, βιβλιοθηκών κ.λπ.).
- Υποστήριξη των εκπαιδευομένων στην προετοιμασία σύντομων εργασιών, παρουσιάσεων κ.λπ. και υπόδειξη της αναγκαίας βιβλιογραφίας.

Κύρια υποχρέωση των εκπαιδευομένων είναι να συμμετέχουν ενεργά σε διάφορες δραστηριότητες, οι οποίες και αξιολογούνται από τον υπεύθυνο διδάσκοντα.

Ενδεικτικά, οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να είναι σε θέση, ατομικά ή ομαδικά:

- Να περιγράψουν ένα ζήτημα ή να απαντήσουν σε σειρά ερωτήσεων που τους θέτουν οι διδάσκοντες ή και οι υπόλοιποι διδασκόμενοι.
- Να συνθέσουν σύντομα κείμενα φιλοσοφικού περιεχομένου.
- Να αξιολογήσουν αποσπάσματα κειμένων ή άρθρων.
- Να εφαρμόσουν έννοιες, ιδέες, θεωρίες που αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης στο πλαίσιο του προγράμματος.
- Να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία Web 2.0 για τις έρευνες τους και την επικοινωνία μεταξύ τους.

Το Workshop, υπηρετώντας τους βασικούς σκοπούς του προγράμματος, όπως αναλύονται παραπάνω (βλ. παραπάνω, παράγραφος «Μαθήματα»), έχει σχεδιαστεί αναλόγως. Έτσι, έχουν προγραμματιστεί ποικίλα workshop, όπως: εργαστήριο

Σελίδα 29 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συγγραφής κειμένων, στο πλαίσιο του οποίου οι εκπαιδευόμενοι ασκούνται στις τεχνικές ορθής γραφής· ρητορικοί αγώνες, στο πλαίσιο των οποίων οι εκπαιδευόμενοι ασκούνται στους κανόνες και τις τεχνικές που απαιτούνται κατά τον προφορικό λόγο· εργαστήρια φιλοσοφίας της γλώσσας, στο πλαίσιο των οποίων οι εκπαιδευόμενοι ασκούνται στη χρήση βασικών φιλοσοφικών τεχνικών για την αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων, όπως, για παράδειγμα, η άρση ηθικών διλημάτων που δημιουργούνται εξαιτίας της αλματώδους εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας· διδασκαλία και χρήση εργαλείων Web 2.0.

2.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργός συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά την διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παραουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 3: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Σελίδα 31 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

3.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

3.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

3.3 WORKSHOP: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

3.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το πρόγραμμα στο Θεματικό Πεδίο «Βιομηχανική Αρχαιολογία» προσφέρει τόσο θεωρητικές όσο και πρακτικές γνώσεις για την έννοια, προσέγγιση και λειτουργία των βιομηχανικών μνημείων και επιδιώκει να φέρει τους συμμετέχοντες σε ουσιαστική επαφή με τη βιομηχανική κληρονομιά της Ελλάδας. Στόχοι, μεταξύ άλλων, να φωτίσει και να αναλύσει τη συνάφεια των βιομηχανικών μνημείων με την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα και τις συνθήκες κάθε εποχής, να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με βασικές πρακτικές και έννοιες της διαχείρισης της βιομηχανικής κληρονομιάς, καθώς και με τη προβληματική της επανάχρησης βιομηχανικών μνημείων στη σύγχρονη εποχή. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα επιδιώκει:

- Να προσφέρει στους συμμετέχοντες μια σφαιρική εικόνα του πεδίου μέσα από διεπιστημονικές προσεγγίσεις.
- Να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με βασικές πρακτικές και έννοιες της διαχείρισης της βιομηχανικής κληρονομιάς, καθώς και με την

Σελίδα 32 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

προβληματική της επανάχρησης βιομηχανικών μνημείων στη σύγχρονη εποχή.

- Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με τις βασικές λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0

3.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Να μπορούν οι συμμετέχοντες να περιγράψουν και να αναλύουν βασικές έννοιες από το ειδικό λεξιλόγιο και την ορολογία της βιομηχανικής αρχαιολογίας.
- Να μπορούν να κάνουν μία ξενάγηση σε ένα βιομηχανικό μνημείο, παρουσιάζοντάς το σφαιρικά (τοπογραφία, ιστορία, ρόλος και σημασία για την τοπική κοινότητα).
- Να ιεραρχούν και να αξιολογούν τα εκάστοτε οφέλη από την ανάδειξη ενός μνημείου βιομηχανικής κληρονομιάς, αλλά και να εντοπίζουν πιθανά προβλήματα.
- Να συνδέουν την ανάδειξη της εγχώριας βιομηχανικής κληρονομιάς με τη διεθνή και ευρωπαϊκή πολιτική για τη συντήρηση, διατήρηση και προστασία των μνημείων.
- Να χρησιμοποιούν εργαλεία Web 2.0 κατά την εκπόνηση των εργασιών τους και την επικοινωνία τους.

3.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε απόφοιτους Ανώτατης Εκπαίδευσης οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη βιομηχανική αρχαιολογία, είτε από προσωπικά κίνητρα (π.χ., δραστηριοποίηση στο πλαίσιο τοπικών κοινοτήτων), είτε επειδή οι γνώσεις αυτές

Σελίδα 33 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ενδέχεται να είναι χρήσιμες στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Το πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο για ανθρώπους με διαφορετικό γνωστικό υπόβαθρο.

3.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το θεματικό πεδίο της Βιομηχανικής Αρχαιολογίας θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η συνολική διάρκεια του προγράμματος είναι 75 ώρες, με δύο τρία μαθήματα ανά εβδομάδα και επτά workshops ποικίλης διάρκειας (από τρία έως και πέντε ώρες) ανάλογα με την τοποθεσία στην οποία διεξάγεται το καθένα. Η συνολική διάρκεια των μαθημάτων είναι περίπου 4 μήνες. Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

3.1 Εισαγωγή στη βιομηχανική αρχαιολογία μέσα από διεπιστημονικές προσεγγίσεις: 33 ώρες

3.2 Διαχείριση βιομηχανικής κληρονομιάς: 18 ώρες

3.3 Workshop: Βιομηχανικοί περίπατοι & Εργαλεία Web 2.0: 24 ώρες

3.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop γίνεται από:

- Καθηγητές Πανεπιστημίων (Μέλη ΔΕΠ).
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από το χώρο του πολιτισμού.
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου.

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους-συντονιστές. Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι-συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων

Σελίδα 34 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δραστηριοτήτων καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.

- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

3.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες.

3.1 Εισαγωγή στη βιομηχανική αρχαιολογία μέσα από διεπιστημονικές προσεγγίσεις

Η πρώτη θεματική ενότητα αποσκοπεί στο να εισαγάγει τους συμμετέχοντες σε βασικές αρχές και πρακτικές της βιομηχανικής αρχαιολογίας. Οι εκπαιδευόμενοι διδάσκονται τρόπους εντοπισμού και καταγραφής των βιομηχανικών μνημείων. Η πρώτη ενότητα στοχεύει, επίσης, στο να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι μία σφαιρική αντίληψη για το αντικείμενο της βιομηχανικής αρχαιολογίας, καθώς και τον τρόπο με τον οποίον αξιοποιούνται οι εξελίξεις σε άλλα επιστημονικά πεδία για την πληρέστερη και ακριβέστερη προσέγγιση της ιστορίας και λειτουργίας των βιομηχανικών μνημείων (π.χ., η ιστορία της εργασίας και ιδιαίτερα η προφορική ιστορία).

3.2 Διαχείριση βιομηχανικής κληρονομιάς

Η δεύτερη θεματική ενότητα εισάγει τους συμμετέχοντες στις βασικές παραμέτρους της πολιτισμικής διαχείρισης, όπως αυτές εξειδικεύονται αναφορικά με τα βιομηχανικά μνημεία. Στο πλαίσιο της ενότητας, παρουσιάζεται το βασικό θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας, οι θεσμοί διαχείρισης, καθώς και καταστατικά κείμενα διεθνών κι ευρωπαϊκών οργανισμών, όπως η Χάρτα του Tagil. Επιπλέον,

Σελίδα 35 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συζητούνται και πρακτικά ζητήματα, όπως η ένταξη των βιομηχανικών μνημείων στον οικιστικό ιστό, η αξιοποίηση και η λειτουργική επανάχρησή τους μέσα από συγκεκριμένα casestudies. Οι συμμετέχοντες έχουν, επίσης, τη δυνατότητα να αποκτήσουν μια εικόνα των ρυθμών αξιοποίησης των μνημείων αυτών στη χώρα μας καθώς και σε άλλες χώρες.

3.3 Workshop: Βιομηχανικοί Περίπατοι & Εργαλεία Web 2.0

Τις γνώσεις που απέκτησαν οι συμμετέχοντες στις δύο προηγούμενες ενότητες καλούνται να τις εφαρμόσουν σε μία σειρά από εκδρομές σε βιομηχανικά μνημεία, κυρίως της Αττικής, όπου την ξενάγηση αναλαμβάνουν οι ίδιοι ανά ομάδες. Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν στην υπόλοιπη ομάδα, με την παρουσία του διδάσκοντα, εργασίες σε σχέση με τα μνημεία που επισκέπτονται. Η παρουσίαση των εργασιών αποτελεί κριτήριο για την επιτυχή ολοκλήρωση και παρακολούθηση των μαθημάτων.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του workshop οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο τα οποία στη συνέχεια μπορούν να χρησιμοποιήσουν κατά τη διαδικασία εκπόνησης και παρουσίασης των εργασιών τους, καθώς και για την επικοινωνία της τάξης.

3.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP

Στόχος του προγράμματος είναι να δώσει τις ευκαιρίες σε κάθε συμμετέχοντα να διερευνήσει τα δικά του, εξατομικευμένα ενδιαφέροντα αναφορικά με τη Βιομηχανική Αρχαιολογία και να βρει τρόπους που θα του επιτρέψουν να εφαρμόσει τις γνώσεις που θα αποκτήσει και εκτός του εκπαιδευτικού προγράμματος. Τα μαθήματα έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή. Οι παρουσιάσεις εκ μέρους των διδασκόντων γίνονται με τη

Σελίδα 36 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

χρήση εποπτικού υλικού (χάρτες, φωτογραφίες κ.λπ.), ενώ δίνεται αρκετός χρόνος για συζήτηση.

Οι δύο πρώτες θεματικές ενότητες έχουν στενή σχέση με το workshop, καθώς, κατά τη διάρκειά τους, οι συμμετέχοντες αποκτούν τις αναγκαίες δεξιότητες που τους επιτρέπουν να φέρουν σε πέρας τις ξεναγήσεις του workshop. Πιο συγκεκριμένα, με το πέρας των δύο πρώτων θεματικών ενοτήτων, οι συμμετέχοντες αποκτούν κάποια από τις παρακάτω δεξιότητες, όπως να είναι σε θέση να συμπληρώνουν ένα δελτίο καταγραφής, να βρίσκουν την κατάλληλη βιβλιογραφία και αρθρογραφία για τα μνημεία για τα οποία έχουν αναλάβει να εκπονήσουν ξενάγηση, να περιγράψουν στοιχειωδώς την παραγωγική διαδικασία και να εξηγούν τη σχέση τους με τον περιβάλλοντα χώρο και την εποχή τους. Για περισσότερες πληροφορίες, δείτε το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών.

Η βασική εργασία που αναλαμβάνουν οι συμμετέχοντες είναι η εκπόνηση μίας ξενάγησης σε έναν ιστορικό χώρο βιομηχανικού ενδιαφέροντος και γίνεται ομαδικά, σε συνεργασία δύο ή και περισσότερων εκπαιδευόμενων. Το ποιοι θα παρουσιάσουν ποιους χώρους καθορίζεται από τα αρχικά μαθήματα. Ήδη στο πρώτο μάθημα οι συμμετέχοντες ενημερώνονται για το πρόγραμμα των «βιομηχανικών περιπάτων». Μέχρι το πέρας της πρώτης θεματικής ενότητας σχηματίζονται οι ομάδες και καθορίζονται οι ξεναγήσεις. Στη συνέχεια, η παρακολούθηση των μαθημάτων δίνει τις ανάλογες δεξιότητες, ώστε να οργανώσουν μια σφαιρική ξενάγηση, που δεν περιορίζεται μόνο στην επισήμανση των βιομηχανικών μνημείων. Αντίθετα, οι συμμετέχοντες καλούνται να περιγράψουν τα μνημεία στα οποία γίνεται η ξενάγηση με τέτοιο τρόπο, ώστε να

κάνουν κατανοητό το ποια είναι η σημασία τους, πώς συνδέονται με το ευρύτερο περιβάλλον, αλλά και την κοινωνική/ιστορική τους σημασία.

3.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργός συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά την διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παραουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 4: ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Σελίδα 39 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 4. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

4.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

4.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

4.2 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

4.3 WORKSHOP: ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΤΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0.

4.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το πρόγραμμα στο Θεματικό Πεδίο «Θεωρία της Επιστήμης» διερευνά τα σημαντικότερα γεγονότα, πρόσωπα, ιδέες, θεωρίες κ.λπ. που διαμόρφωσαν την εξέλιξη των σύγχρονων επιστημών και της τεχνολογίας, καθώς και τις διάφορες ιστοριογραφικές τάσεις στην Ιστορία των Επιστημών και της Τεχνολογίας. Επίσης, διερευνά και τα φιλοσοφικά, θεωρητικά αλλά και μεθοδολογικά ζητήματα που εγείρονται από τις σχέσεις της επιστήμης με τη γνώση, την τεχνολογία, την ηθική και γενικότερα με τον άνθρωπο, την κοινωνία και τον πολιτισμό.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων.

Το πρόγραμμα επιδιώκει:

- Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με τις έννοιες, τις θεωρίες, τις μεθόδους και τις προσεγγίσεις της ιστορίας και φιλοσοφίας των επιστημών, ώστε να αποκτήσουν ιστορική και φιλοσοφική παιδεία με άξονες τις επιστήμες και την τεχνολογία αλλά και να κατανοήσουν την επιστήμη ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο.

Σελίδα 40 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να προάγει την επιστημονική γνώση μέσα από την ανάδυση των ιδιαίτερων της χαρακτηριστικών (ορθολογικότητα, αντικειμενικότητα, προβλεψιμότητα κ.λπ.).
- Να εξασκήσει τους εκπαιδευόμενους στη μεθοδολογία των επιστημών και της επιστημολογίας (παρατήρηση, ταξινόμηση, διυποκειμενικός έλεγχος, αξιοποίηση πληροφοριών, διαχωρισμός εμπειριστατωμένων θέσεων από αυθαίρετες υποθέσεις, εξαγωγή συνεπών συμπερασμάτων, κ.λπ.).
- Να ενημερώσει του εκπαιδευόμενους για τις εφαρμογές και το ρόλο των θετικών επιστημών είτε στις ανθρωπιστικές, ή κοινωνικές, ή βιοιατρικές ή πολυτεχνικές επιστήμες είτε και ευρύτερα στη σύγχρονη κοινωνία και πολιτισμό.
- Να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να διερευνήσουν τα ζητήματα (όπως για παράδειγμα γνωσιολογικά, ηθικά, παιδαγωγικά, νομικά κ.λπ.) που προκύπτουν από τις σχέσεις της επιστήμης με την φύση και τον άνθρωπο και να αναζητήσει την ορθή και εποικοδομητική χρήση των επιστημών στη ζωή μας.
- Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με τις βασικές λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0

4.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση:

- Να ανακαλούν και να περιγράφουν σημαντικά γεγονότα, πρόσωπα, ανακαλύψεις, ή/και τις κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες, που

Σελίδα 41 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

διαμόρφωσαν την πορεία της σύγχρονης επιστήμης όπως και γενικότερα του ανθρώπινου πνεύματος και υλικού πολιτισμού.

- Να οργανώνουν και να εκθέτουν την ιστορική τους γνώση και άποψη γύρω από την εξέλιξη και διαμόρφωση εννοιών, ιδεών, νόμων, πρακτικών κ.λπ. των επιστημών και της τεχνολογίας.
- Να αναλύουν και να σχολιάζουν κριτικά κείμενα, άρθρα, κ.λπ. από την ελληνική ή διεθνή βιβλιογραφία της σύγχρονης ιστορίας και φιλοσοφίας των επιστημών.
- Να κατανοούν στοιχειώδη προβλήματα, εξισώσεις κ.λπ, να ταξινομούν επιστημονικά επιτεύγματα, πεδία κ.λπ., να αναγνωρίζουν επιστημολογικές προσεγγίσεις, θέσεις, ρεύματα κ.λπ..
- Να αξιολογούν με τη σύνθεση ιστορικών και φιλοσοφικών επιχειρημάτων βασικές αρχές, θεωρίες, μεθόδους, εφαρμογές κ.λπ. των θετικών επιστημών και να είναι σε θέση να τις αναγνωρίσουν σε άλλες επιστήμες (ανθρωπιστικές, ιατρικές κ.λπ.) ή στην τεχνολογία ή ακόμα σε συγκεκριμένα ζητήματα της καθημερινότητας.
- Να συσχετίζουν επιστημονικές έννοιες, ιδέες κ.λπ με επίκαιρα γνωσιολογικά, επιστημολογικά, τεχνολογικά, ηθικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά ζητήματα.
- Να χρησιμοποιούν εργαλεία Web 2.0 στις παρουσιάσεις ή στην επικοινωνία μεταξύ τους.

4.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης που επιθυμούν αφενός να διευρύνουν τις γνώσεις τους στους τομείς της Ιστορίας, και της

Σελίδα 42 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φιλοσοφίας των Επιστημών, και αφετέρου να εξασκηθούν, μέσα από τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, στις απαιτήσεις της κριτικής, εννοιολογικής και μεθοδολογικής σκέψης της επιστήμης και της ιστορίας-φιλοσοφίας της.

4.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το Θεματικό Πεδίο «Θεωρία της Επιστήμης» θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 75 ώρες, με 2 τρίωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων 13 εβδομάδες περίπου). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

4.1 Ιστορία και Ιστοριογραφία της Επιστήμης: 24 ώρες

4.2 Φιλοσοφία και Θεωρία της Επιστήμης: 24 ώρες

4.3 Workshop: Σύγχρονα ζητήματα της επιστημονικής έρευνας και των εφαρμογών της στον κόσμο και στον άνθρωπο & Εργαλεία Web 2.0: 27 ώρες

4.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop, γίνεται από:

- Καθηγητές πανεπιστημίου (μέλη ΔΕΠ)
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από το χώρο του πολιτισμού
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου

Ο συντονισμός των μαθημάτων και των workshops γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους-συντονιστές. Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι-συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshops, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων

Σελίδα 43 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δραστηριοτήτων καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.

- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

4.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα στη «Θεωρία της Επιστήμης» περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

4.1 Ιστορία και Ιστοριογραφία της Επιστήμης

Στην παρούσα θεματική ενότητα οι εκπαιδευόμενοι μελετούν τόσο την εξέλιξη των επιστημών, εκκινώντας από την Επιστημονική Επανάσταση του 17ου αιώνα, αλλά με αναφορές στην αρχαία και μεσαιωνική επιστήμη, και καταλήγοντας στη σύγχρονη επιστήμη, όσο και τις μεθόδους ή πρακτικές προσέγγισης της σύγχρονης ιστοριογραφίας των επιστημών. Τα μαθήματα είναι έτσι σχεδιασμένα, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τα σημαντικότερα πρόσωπα, ιδέες, θεωρίες και γεγονότα που διαμόρφωσαν την πορεία κυρίως των θετικών επιστημών, αλλά και των βιο-ιατρικών και ανθρωπιστικών-κοινωνικών επιστημών, ενώ με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, είναι σε θέση να ανακαλούν και να παρουσιάζουν τις γνώσεις αυτές. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι συζητούν για την ιστορική διαμόρφωση βασικών αρχών, εννοιών, μεθόδων ή και πρακτικών της επιστήμης και των γενικότερων επιδράσεων τους στην κοινωνία και στον πολιτισμό, αλλά και για τις κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες που συνέβαλαν στη διαμόρφωση των επιστημών. Με τον τρόπο αυτό, κατανοούν τόσο την ιστορικότητα του επιστημονικού φαινομένου (της ορθολογικότητας, της επιστημονικής αλήθειας

Σελίδα 44 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

κ.λπ.), όσο και την πολλαπλότητα των παραγόντων (διανοητικών, κοινωνικών, πολιτισμικών, κ.λπ.) που το διέπουν. Ακόμη, οι εκπαιδευόμενοι εξετάζουν τις σύγχρονες τάσεις στην ιστοριογραφία της επιστήμης, τα είδη των ερωτημάτων που θέτουν οι ιστορικοί των επιστημών καθώς και των τεκμηρίων ή του αρχειακού υλικού που χρησιμοποιούν για να απαντήσουν. Τέλος, έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες (όπως η μελέτη και η ανάλυση κειμένων από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, η συγγραφή σύντομων κειμένων και η παρουσίαση τους, η εξαγωγή συμπερασμάτων κ.λπ.), ώστε να εξοικειωθούν με βασικές έννοιες, μεθόδους, προσεγγίσεις κ.λπ. των επιστημών και της ιστοριογραφίας τους.

4.2 Φιλοσοφία και Θεωρία της Επιστήμης

Η δεύτερη θεματική ενότητα έχει ως στόχο να εισαγάγει τους εκπαιδευόμενους σε θεμελιώδη και πολλές φορές επίκαιρα ζητήματα και προβληματισμούς της φιλοσοφίας της επιστήμης. Οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με τις βασικές θεωρίες της γνώσης και της αλήθειας, καθώς επίσης με τα μεθοδολογικά προβλήματα των επιστημών (επαγωγή, παραγωγή, υποθετικοπαραγωγή, επαληθευσιμότητα και διαψευσιμότητα). Με τον τρόπο αυτό, εξοικειώνονται με βασικές έννοιες, θεωρίες και μεθόδους των επιστημών και της φιλοσοφίας τους, ενώ είναι σε θέση να ταυτοποιήσουν, να χρησιμοποιήσουν ή και να εφαρμόσουν τις παραπάνω έννοιες, θεωρίες και μεθόδους, είτε στα δικά τους γνωστικά πεδία είτε στην καθημερινή ζωή. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν τους δεσμούς της επιστήμης με την τεχνολογία, την ηθική και την ψευδοεπιστήμη, μέσα από την κριτική και μεθοδολογική ανάλυση του περιεχομένου των θετικών κυρίως, αλλά και των μαθηματικών, βιο-ιατρικών ή ανθρωπιστικών-κοινωνικών επιστημών. Τέλος, και αυτό το αντικείμενο

Σελίδα 45 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εκπαίδευσης είναι σχεδιασμένο, ώστε να προετοιμάσει μέσα από τις διάφορες δραστηριότητες τους συμμετέχοντες για το workshop (όπως με την κριτική και μεθοδολογική ανάλυση κειμένων, άρθρων, θέσεων κ.λπ., τη συγγραφή σύντομων κειμένων, την παρουσίαση θέσεων με επιχειρήματα που αντλούν οι εκπαιδευόμενοι από την πρωτογενή και δευτερογενή βιβλιογραφία κ.λπ.).

4.3 Workshop: Σύγχρονα ζητήματα της επιστημονικής έρευνας και των εφαρμογών της στον κόσμο και στον άνθρωπο & Εργαλεία Web 2.0

Το workshop αποτελεί το τελευταίο μέρος του προγράμματος και είναι συναφές με τα μαθήματα που προηγούνται, καθώς συνδέει τις δύο πρώτες θεματικές ενότητες. Σε κάθε ένα από τα διαδοχικά τμήματα που θα πραγματοποιηθούν μέχρι τον Ιούνιο του 2015 για το Θεματικό Πεδίο «Θεωρία της Επιστήμης», θα διαφοροποιείται το αντικείμενο καθώς θα διδάσκουν καθηγητές πανεπιστημίου (ΔΕΠ), διακεκριμένοι επιστήμονες ή διδάκτορες, που προέρχονται από διαφορετικά πεδία και τομείς, όπως της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας, αλλά και της Φιλοσοφίας, των Γνωσιακών Επιστημών ή ακόμα και των Θετικών, Βιο-ιατρικών και Ανθρωπιστικών-Κοινωνικών Επιστημών. Στόχος του workshop είναι οι εκπαιδευόμενοι να ενημερωθούν για όσα συμβαίνουν σε κάποιο τομέα της σύγχρονης επιστημονικής έρευνας, μέσα από την ιστορική, επιστημολογική ή θεωρητική κυρίως προσέγγιση και ανάλυση του. Βασική επιδίωξη του workshop, είναι οι εκπαιδευόμενοι να γνωρίσουν και να εξασκηθούν μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες ή και με τη χρήση εργαλείων Web 2.0 για την έρευνα, τις παρουσιάσεις, την επικοινωνία τους κ.λπ., στα ζητήματα (ηθικά, κοινωνικά, τεχνολογικά, οικονομικά κ.λπ.) που προκύπτουν τόσο από τη δημόσια εικόνα των επιστημών όσο και από τις ίδιες τις σχέσεις των θετικών ή και βιο-ιατρικών επιστημών με την πολιτική, την τεχνολογία ή γενικότερα την κοινωνία και τον

Σελίδα 46 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πολιτισμό, ή ακόμα και στις προϋποθέσεις της ορθής και εποικοδομητικής χρήσης και εφαρμογής των επιστημών στη ζωή μας.

Κατά τη διάρκεια των workshops θα πραγματοποιηθούν και τα μαθήματα Εργαλεία Web 2.0. Σε αυτά οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο τα οποία, στη συνέχεια, χρησιμοποιούν για τη διαδικασία εκπόνησης και παρουσίασης των εργασιών τους και για την επικοινωνία της τάξης.

4.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-WORKSHOP

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του προγράμματος, έχουν σχεδιαστεί με άξονα την ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου και τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να συμμετέχουν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες (όπως τεστ αξιολόγησης, αναγνώσεις και αναλύσεις κειμένων, συγγραφή σύντομων κειμένων και παρουσίαση τους, δημιουργία ομάδων συνεργασίας και συζητήσεων, εξαγωγή συμπερασμάτων κ.λπ.), που ορίζονται και αξιολογούνται από τον εκάστοτε υπεύθυνο διδάσκοντα.. Ενδεικτικά, οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να είναι σε θέση:

- Να περιγράψουν ένα ζήτημα ή να απαντήσουν σε σειρά ερωτήσεων που τους θέτουν οι διδάσκοντες ή και οι υπόλοιποι εκπαιδευόμενοι.
- Να συνθέσουν ένα σύντομο κείμενο με επιχειρήματα βασισμένα στη βιβλιογραφία που συναντούν.
- Να αξιολογήσουν ένα απόσπασμα κειμένου ή ένα άρθρο που είτε τους δίνεται την ώρα του μαθήματος είτε είχαν αναλάβει να το προετοιμάσουν από πριν.

Σελίδα 47 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να διακρίνουν ή να εφαρμόσουν κάποιες από τις έννοιες, ιδέες, θεωρίες που διδάχτηκαν στο θεωρητικό μέρος, στα δικά τους αντικείμενα γνώσης.
- Να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία Web 2.0 για τις έρευνες τους και την επικοινωνία τους.

Ο εκπαιδευτής μπορεί κατά την κρίση του και ανάλογα με τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα, να επιλέξει τον τρόπο διδασκαλίας που ενδεικτικά περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση του προγράμματος των μαθημάτων.
- Διαλέξεις ή παραδόσεις μαθημάτων με χρήση σημειώσεων του διδάσκοντα ή αποσπασμάτων από βιβλία-άρθρα κ.λπ..
- Ανάλυση και επεξήγηση κειμένων, άρθρων, θέσεων, συγκρίσεις ανάμεσα σε έννοιες, θεωρίες, θέσεις κ.λπ.
- Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (animation αναπαραστάσεις, προβολή σημειώσεων powerpoint, ηλεκτρονικών αρχείων, ιστοτόπων ερευνητικών κέντρων, βιβλιοθηκών κ.λπ.)
- Επιλογή και οργάνωση των διαφόρων δραστηριοτήτων που θα συμμετέχουν οι εκπαιδευόμενοι και υποστήριξη τους (στην προετοιμασία σύντομων εργασιών, παρουσιάσεων κ.λπ.), καθώς και υπόδειξη της αναγκαίας βιβλιογραφίας.

Το workshop αποτελεί το τελευταίο μέρος του προγράμματος και ακολουθεί και αυτό τη μεθοδολογία των μαθημάτων, δίνοντας την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να συνδυάσουν όλες τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των διαφόρων θεματικών ενότητων. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του workshop, όλοι οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν ενεργά σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, ώστε να προσεγγίσουν και να διερευνήσουν

Σελίδα 48 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

διεξοδικά και συστηματικά ένα τομέα ή πεδίο της επιστημονικής έρευνας, τις σχέσεις που διατηρεί με τις άλλες επιστήμες και την τεχνολογία αλλά και γενικότερα με την σύγχρονη κοινωνία και τον πολιτισμό, ή ακόμα τα ζητήματα (επιστημολογικά, ηθικά, θεσμικά, τεχνολογικά, πολιτικά κ.λπ.) που προκύπτουν από τις σχέσεις αυτές.

Ενδεικτικά, ορισμένες από τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται είναι:

- Συγγραφή ενός πρωτότυπου κειμένου που σχετίζεται με το θέμα του workshop και το οποίο συνθέτει στοιχεία από την ιστορία, τη φιλοσοφία ή τη θεωρία της επιστήμης, προκειμένου να προσεγγίσει και να παρουσιάσει το θέμα αυτό. Πραγματοποιείται παρουσίαση της προόδου της εργασίας και ακολουθεί συζήτηση.
- Σύντομο γραπτό ή προφορικό τεστ αξιολόγησης, στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήματα σχετικά με τα ζητήματα που απασχόλησαν το workshop.
- Δημιουργία ομάδων που εξετάζουν ένα συγκεκριμένο κείμενο/άρθρο, στη συνέχεια παρουσιάζουν και αξιολογούν τα βασικά του σημεία, ενώ στο τέλος αντιπαραβάλλουν τις θέσεις τους.

4.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά την διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παραρσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι

απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Σελίδα 50 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 5: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Σελίδα 51 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 5. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

5.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

5.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

5.2 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

5.3 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

5.4 WORKSHOP: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΤΟΥΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

5.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το πρόγραμμα στο Θεματικό Πεδίο «Ιστορία των Μαθηματικών», εστιάζει στα σημαντικότερα σημεία της ιστορικής εξέλιξης των μαθηματικών, στις διάφορες δηλαδή ιδέες και πρακτικές, στις αντιλήψεις για τον ρόλο των μαθηματικών, καθώς και στη σταδιακή μαθηματικοποίηση του κόσμου και της φύσης. Επίσης, πραγματεύεται τα θεμελιώδη μεταφυσικά και επιστημολογικά ζητήματα της φιλοσοφίας των μαθηματικών, καθώς κι εκείνα της φύσης των μαθηματικών, των μεθόδων τους ή των σχέσεων τους με τον νου και την πραγματικότητα. Τέλος, το συγκεκριμένο πρόγραμμα επιχειρεί μια θεωρητική προσέγγιση και ανάλυση των σύγχρονων εφαρμογών της μαθηματικής επιστήμης σε τομείς και πεδία της γνώσης (όπως στις βιο-ιατρικές, ή στις οικονομικές, ή στις θετικές ή στις ανθρωπιστικές-κοινωνικές επιστήμες κ.λπ.), ή ακόμα σε τομείς της τεχνολογίας καθώς και γενικότερα στην κοινωνία και στον πολιτισμό.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων.

Το πρόγραμμα επιδιώκει:

Σελίδα 52 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να παρουσιάσει στους συμμετέχοντες την ανάπτυξη των μαθηματικών ιδεών και πρακτικών στην πορεία του χρόνου καθώς και τις κυρίαρχες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και ερευνητικές μεθόδους.
- Να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με βασικές μαθηματικές αρχές, έννοιες, μεθόδους κ.λπ. μέσα από τη φιλοσοφική και κριτική τους διερεύνηση και να εξετάσει τις σχέσεις των μαθηματικών με τη γλώσσα, τη σκέψη και τον εγκέφαλο.
- Να πληροφορήσει και να δομήσει μία αντίληψη για τον κοινωνικό, τεχνολογικό αλλά και ηθικό και παιδαγωγικό χαρακτήρα των μαθηματικών, καθώς και του ευρύτερου τους ρόλου στην εξέλιξη της ανθρωπότητας και του πολιτισμού.
- Να αντιστρέψει τη διαδεδομένη εικόνα των μαθηματικών ως μίας αυστηρά εξειδικευμένης, λογικής, θεωρητικής και συμβολικής μόνο επιστήμης, ώστε να γίνει κατανοητή η επιστήμη αυτή στους συμμετέχοντες τόσο ως κοινωνικό-πολιτισμικό φαινόμενο, όσο όμως κι ως ένας εννοιολογικός και κανονικοποιημένος τρόπος σκέψης και πράξης χρήσιμος και στην καθημερινή ζωή.
- Να διαμορφώσει μια πιο ολοκληρωμένη συνείδηση για τις αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα μαθηματικά και στις εφαρμογές τους, με στόχο την ισόρροπη εκπαίδευση νέων επιστημόνων.
- Να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τις βασικές λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0.

5.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση:

- Να ανακαλούν και να παρουσιάζουν τόσο τα σημαντικότερα πρόσωπα και περιστατικά της ιστορίας των μαθηματικών όσο και τις διάφορες ιδέες και πρακτικές, ή τις διάφορες αντιλήψεις γύρω από τη φύση και τον ρόλο των μαθηματικών.
- Να συζητούν για θεμελιώδεις αρχές, έννοιες και μεθόδους της φιλοσοφίας των μαθηματικών και να είναι σε θέση να αναλύσουν θέσεις και προβληματισμούς της.
- Να κατανοήσουν τις διαδικασίες μαθηματικοποίησης του κόσμου, της φύσης και του ανθρώπου καθώς και να είναι σε θέση να εξηγήσουν και αξιολογήσουν τα γνωσιολογικά, επιστημολογικά, τεχνολογικά, ή ακόμα και ηθικά ή κοινωνικά ζητήματα που αναδύονται από αυτές τις σχέσεις.
- Να εντοπίζουν, να επιλέγουν και να οργανώνουν ιστορικές πληροφορίες ή φιλοσοφικά θέματα των μαθηματικών, μέσα από μια ποικιλία πηγών και χρησιμοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία (διαδίκτυο, οπτικοακουστικά μέσα κ.λπ.)
- Να συνθέτουν μικρά κείμενα με δοσμένο λεξιλόγιο σχετικό με τα θέματα που διδάσκονται, να συμπληρώνουν ή να επιλύουν στοιχειώδη προβλήματα, εξισώσεις, ασκήσεις λογικής, να αναλύουν βασικά σημεία μαθηματικών θεωριών, ορισμών κ.λπ.
- Να αναγνωρίζουν βασικές μαθηματικές αρχές και μεθόδους είτε στις άλλες επιστήμες (θετικές, ανθρωπιστικές, ιατρικές, τεχνολογικές κ.λπ.), είτε ακόμα στους διάφορους τομείς της ζωής.

Σελίδα 54 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να εφαρμόζουν εργαλεία Web 2.0 στις παρουσιάσεις και στην επικοινωνία τους.

5.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης που επιθυμούν να προσεγγίσουν και να εξοικειωθούν με θεμελιώδη ιστορικά, φιλοσοφικά και θεωρητικά ζητήματα της μαθηματικής επιστήμης και των εφαρμογών της, καθώς και να καλλιεργήσουν τον εννοιολογικό και αφαιρετικό τρόπο σκέψης τους.

5.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το Θεματικό Πεδίο «Ιστορία των Μαθηματικών» θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 100 ώρες, με 2 τετράωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων 13 εβδομάδες περίπου). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

5.1 Ιστορία των Μαθηματικών: 24 ώρες

5.2 Φιλοσοφία των Μαθηματικών: 24 ώρες

5.3 Μαθηματικά και Εφαρμογές: 24 ώρες

5.4 Workshop: Θεωρητικές και Επιστημολογικές προσεγγίσεις των Μαθηματικών και των εφαρμογών τους & Εργαλεία Web 2.0: 28 ώρες

5.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και των workshops, πραγματοποιούνται από:

- Καθηγητές πανεπιστημίου (μέλη ΔΕΠ)
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από το χώρο του πολιτισμού

Σελίδα 55 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Κατόχους διδακτορικού τίτλου

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους -συντονιστές. Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι -συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.
- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

5.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα στην «Ιστορία των Μαθηματικών» περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

5.1 Ιστορία των Μαθηματικών

Η πρώτη θεματική ενότητα πραγματεύεται την ιστορία των μαθηματικών μέσα από τις προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας τους. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν τα σημαντικότερα γεγονότα, πρόσωπα, ιδέες ή και πρακτικές που συνεισέφεραν στην ιστορική εξέλιξη των μαθηματικών, ή ακόμα να συζητήσουν για τη σταδιακή μαθηματικοποίηση του κόσμου και της φύσης καθώς και για τις διάφορες αντιλήψεις γύρω από το ρόλο ή τη φύση των μαθηματικών. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι προβαίνουν σε αναλύσεις και σχολιασμούς επιλεγμένων κειμένων της σύγχρονης ιστοριογραφίας των μαθηματικών, με επικουρική χρήση της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας. Σκοπός της ενότητας είναι να εξηγήσει στους εκπαιδευόμενους την ανάπτυξη των μαθηματικών

Σελίδα 56 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

στην πορεία του χρόνου, το πώς επέδρασαν στην ανάπτυξη τους οι κοινωνικοί και πολιτισμικοί παράγοντες και, αντιστρόφως, πώς τα μαθηματικά επηρέασαν την κοινωνία και τον πολιτισμό. Συζητούνται μεταξύ άλλων ο Πάπυρος Rhind, τα Στοιχεία του Ευκλείδη, Ο Θαλής και η Σχολή της Ιωνίας, η "μέθοδος" του Αρχιμήδη, ο Μένων του Πλάτωνα, η μαθηματικοποίηση της φύσης (Newton, Leibniz, Descartes κτλ) και του ουρανού (Copernicus, Kepler κτλ) καθώς και στοιχεία της μη-ευκλείδειας γεωμετρίας ή της σχετικότητας και μαθηματικής δομής του χώρου.

5.2 Φιλοσοφία των Μαθηματικών

Η δεύτερη θεματική ενότητα αποτελεί μια εισαγωγή στη Φιλοσοφία των Μαθηματικών, και έχει ως στόχο να παρουσιάσει αφενός τις βασικές θεωρήσεις και τα ζητήματα της, και αφετέρου τους δεσμούς που διατηρούν τα μαθηματικά με τη γλώσσα, τη σκέψη και τον κόσμο. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν την ιστορία των αρχαίων ελληνικών μαθηματικών και τον κεντρικό ρόλο που αυτά είχαν στα κύρια ρεύματα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας (Πυθαγόρειοι, Ελεάτες, Πλάτων, Αριστοτέλης). Ακόμη, οι εκπαιδευόμενοι εξασκούνται στην εννοιολογική και μεθοδολογική σκέψη των μαθηματικών και της λογικής (στην ανάλυση, στην αφαίρεση, στη γενίκευση, στην κριτική, στις λογικές διεργασίες κ.λπ.). Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι διερευνούν ζητήματα και ερωτήματα, όπως, για παράδειγμα: σε τι αποσκοπούσαν τα παράδοξα του Ζήνωνος, ο Προτασιακός Λογισμός και οι Πρωτοβάθμιες Γλώσσες, τα μαθηματικά αντικείμενα και οι αλήθειες τους ως δημιουργήματα της νόησης ή της φύσης, οι σχέσεις ανάμεσα στη μαθηματική, στη λογική και στη φυσική γλώσσα, ή ακόμα η σημασία της χρήσης μαθηματικών εννοιών στα επιχειρήματα των Αρχαίων φιλοσόφων, η απόρριψη από τον Πλάτων της αξιωματικής θεμελίωσης της

Σελίδα 57 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γεωμετρίας και η στήριξη της από τον Αριστοτέλη, η σχέση της Ευκλείδειας θεμελίωσης της γεωμετρίας σε αιτήματα και κοινές έννοιες από τον φορμαλισμό του Hilbert κ.λπ.

5.3 Μαθηματικά και Εφαρμογές

Η τρίτη θεματική ενότητα συμπληρώνει τις δύο πρώτες, αλλά και προετοιμάζει τους εκπαιδευόμενους για τα θέματα και τις δραστηριότητες του workshop. Στόχος της, η θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση της διαδικασίας της εφαρμογής των μαθηματικών σε διάφορους τομείς της γνώσης και της τεχνολογίας, καθώς και των ζητημάτων που προκύπτουν από τις σχέσεις των μαθηματικών με τους παραπάνω τομείς ή και γενικότερα με τον άνθρωπο, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Ανάμεσα στα θέματα που θα συζητηθούν κατά τη διάρκεια των διαδοχικών τμημάτων που θα πραγματοποιηθούν μέχρι το 2015 για το Θεματικό Πεδίο «Ιστορία των Μαθηματικών», είναι οι εφαρμογές των μαθηματικών στις βιο-ιατρικές επιστήμες, στις νευροεπιστήμες, στη βιοτεχνολογία ή στις γνωσιακές επιστήμες, ή ακόμα στις οικονομικές και ανθρωπιστικές-κοινωνικές επιστήμες, ή τέλος στην επιστήμη της πληροφορικής και στην τεχνολογία.

5.4 Workshop: Θεωρητικές και Επιστημολογικές προσεγγίσεις των Μαθηματικών και των εφαρμογών τους & Εργαλεία Web 2.0

Το workshop που ολοκληρώνει το πρόγραμμα, επιχειρεί μία θεωρητική ή/και επιστημολογική προσέγγιση των μαθηματικών εφαρμογών σε ένα επιστημονικό πεδίο ή τομέα, μέσα από μία πιο συστηματική παρουσίαση και μελέτη ενός συγκεκριμένου ζητήματος που συζητήθηκε κατά τη διάρκεια των προηγούμενων θεματικών ενοτήτων. Στόχος του workshop, σε κάθε ένα από τα διαδοχικά τμήματα που θα πραγματοποιηθούν μέχρι τον Ιούνιο του 2015 για το Θεματικό Πεδίο

«Ιστορία των Μαθηματικών», είναι οι εκπαιδευόμενοι να γνωρίσουν και να διερευνήσουν τις εφαρμογές των μαθηματικών σ' ένα πεδίο της επιστημονικής έρευνας (όπως της ιατρικής, ή της βιολογίας, των θετικών ή ανθρωπιστικών-κοινωνικών, της πληροφορικής ή της οικονομίας κ.λπ.), μέσα από μία ιστορική, φιλοσοφική ή θεωρητική προσέγγιση του θέματος. Επιπλέον, στόχος του workshop είναι οι εκπαιδευόμενοι να συζητήσουν για τα οφέλη ή τα προβλήματα που εγείρουν οι χρήσεις των μαθηματικών στο συγκεκριμένο πεδίο αλλά και γενικότερα στην κοινωνία και στον πολιτισμό. Κύρια επιδίωξη του workshop, είναι οι εκπαιδευόμενοι να συμμετέχουν ενεργά σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και να χρησιμοποιούν εργαλεία Web 2.0, που θα τους επιτρέπουν να περιγράψουν, ή συγκρίνουν, ή αξιολογούν μαθηματικά μοντέλα, στατιστικές αναλύσεις, θεωρίες πιθανοτήτων κ.λπ. (όπως μοντέλα για την πρόβλεψη οικονομικών κρίσεων, ή στατιστικές της ανθρώπινης συμπεριφοράς και των παγκόσμιων επιδημιών ή ακόμα μοντέλα υπολογισιμότητας κ.λπ.) που συνδέονται με τομείς της γνώσης και της ζωής.

Κατά τη διάρκεια των workshops, θα πραγματοποιηθούν και τα μαθήματα Εργαλεία Web 2.0. Σε αυτά οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο τα οποία, στη συνέχεια, θα χρησιμοποιούν για τη διαδικασία εκπόνησης και παρουσίασης των εργασιών τους και για την επικοινωνία της τάξης.

5.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-WORKSHOP

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του προγράμματος, όλα τα μαθήματα των θεματικών ενοτήτων έχουν σχεδιαστεί με άξονα την ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου και τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων. Ειδικότερα, οι

Σελίδα 59 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εκπαιδευόμενοι καλούνται να συμμετέχουν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες (όπως αναγνώσεις και αναλύσεις κειμένων, συγγραφή σύντομων κειμένων και παρουσίαση τους, δημιουργία ομάδων συνεργασίας και συζητήσεων, εξαγωγή συμπερασμάτων κ.λπ.), που ορίζονται και αξιολογούνται από τον εκάστοτε υπεύθυνο διδάσκοντα. Οι δραστηριότητες αυτές επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να ασκηθούν στις απαιτήσεις, τις μεθόδους και τις αρχές του διαθεματικού πεδίου της Ιστορίας των Μαθηματικών, καθώς και να χρησιμοποιήσουν τις βασικές μαθηματικές ιδέες και πρακτικές σε διάφορους τομείς ενδιαφέροντος ή ακόμα να αξιολογήσουν τις εφαρμογές τους στη σύγχρονη κοινωνία και πολιτισμό. Ενδεικτικά, πρέπει να είναι σε θέση:

- Να περιγράψουν ένα ζήτημα ή να απαντήσουν σε μία σειρά ερωτήσεων που τους θέτουν οι διδάσκοντες ή και οι υπόλοιποι εκπαιδευόμενοι.
- Να συνθέσουν ένα σύντομο κείμενο που δίνει τις βασικές γραμμές του θεωρητικού μέρους.
- Να αξιολογήσουν ένα απόσπασμα κειμένου ή ένα άρθρο που είτε τους δόθηκε την ώρα του μαθήματος είτε είχαν αναλάβει να το προετοιμάσουν από πριν.
- Να εφαρμόσουν κάποιες από τις έννοιες, ιδέες, θεωρίες που διδάχτηκαν στο θεωρητικό μέρος, στα δικά τους αντικείμενα γνώσης.
- Να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία Web 2.0 για τις έρευνες τους και την επικοινωνία τους.

Ο εκπαιδευτής μπορεί κατά την κρίση του και ανάλογα με τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα να επιλέξει τον τρόπο διδασκαλίας που ενδεικτικά περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση του προγράμματος των μαθημάτων.

Σελίδα 60 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Διαλέξεις ή παραδόσεις μαθημάτων με χρήση σημειώσεων του διδάσκοντα, αποσπασμάτων από βιβλία-άρθρα κ.λπ..
- Ανάλυση και επεξήγηση κειμένων, επίλυση ασκήσεων, εφαρμογές προβλημάτων κ.λπ..
- Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (animation αναπαραστάσεις, προβολή σημειώσεων powerpoint, ηλεκτρονικών αρχείων, ιστοτόπων ερευνητικών κέντρων, βιβλιοθηκών κ.λπ.).
- Επιλογή και οργάνωση των διαφόρων δραστηριοτήτων που θα συμμετέχουν οι εκπαιδευόμενοι και υποστήριξη τους (στην προετοιμασία σύντομων εργασιών, παρουσιάσεων κ.λπ.), καθώς και υπόδειξη της αναγκαίας βιβλιογραφίας.

Το workshop αποτελεί το τελευταίο μέρος του προγράμματος και ακολουθεί τη μεθοδολογία των μαθημάτων, δίνοντας την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να συνδυάσουν όλες τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των διαφόρων θεματικών πεδίων. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, ώστε να προσεγγίσουν ιστορικά, φιλοσοφικά, επιστημολογικά κ.λπ. και να διερευνήσουν με συστηματικό τρόπο παραδείγματα εφαρμογής των μαθηματικών σε κάποιο τομέα ή πεδίο της τρέχουσας επιστημονικής έρευνας. Γι' αυτό και πραγματοποιούνται μαθήματα ή διαλέξεις που παρουσιάζουν είτε ένα επιστημονικό τομέα ή πεδίο (των οικονομικών, βιοιατρικών, θετικών ή ανθρωπιστικών-κοινωνικών επιστημών κ.λπ.) ο οποίος χρησιμοποιεί στις έρευνες του μαθηματικά μοντέλα, στατιστική ανάλυση, θεωρίες πιθανοτήτων κ.λπ., είτε τα ζητήματα (φιλοσοφικά, λογικά, μεθοδολογικά, ηθικά κ.λπ.) που προκύπτουν από τη χρήση των μαθηματικών σε τομείς της γνώσης, της τεχνολογίας και ευρύτερα της κοινωνίας. Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων,

Σελίδα 61 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

όλοι οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν υποχρεωτικά σε μία ή περισσότερες δραστηριότητες, που αφορούν στην παρουσίαση, σύγκριση, αξιολόγηση ή εφαρμογή, είτε μαθηματικών μοντέλων, στατιστικών αναλύσεων, θεωριών πιθανοτήτων κ.λπ., που χρησιμοποιούνται για την πρόβλεψη καταστάσεων ή συμπεριφορών κ.λπ., είτε ακόμα υπολογιστικών μοντέλων (Μηχανή Turing πχ).

Ενδεικτικά, ορισμένες από τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται είναι:

- Παρουσίαση της ιστορικής διαμόρφωσης της διαδικασίας της εφαρμογής μαθηματικών θεωριών και μοντέλων στις βιο-ιατρικές ή οικονομικές ή θετικές, ή ανθρωπιστικές επιστήμες ή σε κάποιο τομέας της τεχνολογίας, και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μαθηματικών εφαρμογών στην κοινωνία και στον πολιτισμό.
- Ανάλυση και περιγραφή της λειτουργίας μίας μηχανής Turing υπό μορφή ψευτοκώδικα. Ακολουθούν συζήτηση και ερωτήσεις από τον διδάσκοντα και τους υπόλοιπους συμμετέχοντες.
- Ταυτοποίηση, αντιπαράθεση και σύγκριση διαφορετικών μαθηματικών θεωριών και μοντέλων που εφαρμόζονται σε κάποιο τομέα της γνώσης ή της τεχνολογίας.
- Σύνθεση ή κατασκευή ενός μαθηματικού μοντέλου με τη βοήθεια του διδάσκοντα, που εφαρμόζεται σε ένα συγκεκριμένο τομέα της γνώσης ή της ζωής. Ακολουθήσει παρουσίαση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

5.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργός συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά τη διαδικασία των

Σελίδα 62 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παρουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Σελίδα 63 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 6: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Σελίδα 65 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

6 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 6. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

6.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

6.1 ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΝΕΟΛΙΘΙΚΑ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ- ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ, Ο ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

6.2 Η ΝΕΟΤΕΡΗ, Η ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΑ ΠΟΛΗ-ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

6.3 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

6.4 WORKSHOP: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

6.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το πρόγραμμα της Αρχαιολογίας για τους αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης αποσκοπεί, πρωτίστως, στην εξοικείωση των ενηλίκων με τα ιστορικά μνημεία που μας περιβάλλουν. Μέσω των τετράωρων μαθημάτων εισάγεται ο εκπαιδευόμενος στην βασική περιοδολόγηση, αναγνωρίζει τις διάφορες τεχνολογικές τάσεις, γνωρίζει την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα κάθε εποχής, εμβαθύνει στην εξέλιξη των κοινωνιών. Η ιστορική μνήμη, εξάλλου, αποτελεί προϋπόθεση για την ισόρροπη ένταξη των μνημείων στο σύγχρονο οικιστικό χώρο.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα επιδιώκει:

Σελίδα 66 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με το γνωστικό αντικείμενο της Αρχαιολογίας, την μελέτη δηλαδή των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας διαχρονικά.
- Να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες βασικές γνώσεις γύρω από τη γλυπτική, την κεραμική, την αρχιτεκτονική, τη μικροτεχνία, τη ζωγραφική κάθε περιόδου.
- Να κατανοήσουν τη συσχέτιση των εκφράσεων της τέχνης με την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα.
- Να φέρει τους συμμετέχοντες σε επαφή με την ιστορική εξέλιξη της δράσης του ανθρώπου από τη νεολιθική εποχή έως και την ύστερη μεταβυζαντινή περίοδο.
- Να εισάγει τους συμμετέχοντες, μέσω της μελέτης συγκεκριμένων casestudies, στις επιστημονικές μεθόδους που χρησιμοποιούν οι αρχαιολόγοι, με σκοπό την ακριβέστερη προσέγγιση και ερμηνεία του παρελθόντος.
- Να καλλιεργήσει και να αναπτύξει την κριτική σκέψη και αντίληψη των συμμετεχόντων, με βασικό άξονα την «επικοινωνία» με τα μνημεία της πόλης μας, που συναντά κανείς στην καθημερινότητά του.
- Να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τις λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0.

6.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Να μπορούν οι συμμετέχοντες να αναγνωρίζουν, να ταξινομούν και να εντάσσουν το υλικό που κάθε φορά παρατηρούν στο σωστό ιστορικό πλαίσιο.

Σελίδα 67 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να προβληματίζονται γύρω από νέες θεματικές και προσκλήσεις στο χώρο της Αρχαιολογίας, όπως οι τρόποι διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Να αξιολογούν και να συγκρίνουν τις «σχολές» και τις διαφορές τεχνοτροπίας ανά περίοδο.
- Να εντοπίζουν τους φορείς προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς στη χώρα μας. Να αξιολογούν τις πολιτικές διαχείρισης και το πλαίσιο λειτουργίας των φορέων αυτών.
- Να χρησιμοποιούν εργαλεία Web 2.0 τόσο κατά την εκπόνηση των εργασιών τους, όσο και για την επικοινωνία τους.

6.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε απόφοιτους Ανώτατης Εκπαίδευσης οι οποίοι έχουν ειδικό ενδιαφέρον για την αρχαιολογία. Το πρόγραμμα είναι έτσι σχεδιασμένο, ώστε να μπορούν να το παρακολουθήσουν άνθρωποι με διαφορετικό βαθμό εξοικείωσης με την αρχαιολογία.

6.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το Θεματικό Πεδίο της Αρχαιολογίας θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 75 ώρες, με 2 τετράωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων περίπου 3 μήνες). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

6.1 Οι άνθρωποι και η οργάνωση της ζωής από τα νεολιθικά έως και τα βυζαντινά χρόνια - οι πόλεις, ο κοσμοπολιτισμός και οι απαρχές της παγκοσμιοποίησης: 32 ώρες

Σελίδα 68 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

6.2 Η νεότερη, η μοντέρνα και η μεταμοντέρνα πόλη-Ιστορία της τέχνης από την Αναγέννηση έως και τη σύγχρονη εποχή : 12 ώρες

6.3 Ζητήματα διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς : 12 ώρες

6.4 Workshop: Αρχαιολογικές ξεναγήσεις & εργαλεία Web 2.0: 19 ώρες

6.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και των workshops γίνεται από:

- Καθηγητές Πανεπιστημίων (Μέλη ΔΕΠ).
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από το χώρο του πολιτισμού.
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου.

Ο συντονισμός των μαθημάτων και των workshops γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους-συντονιστές. Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι-συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshops, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων, καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.
- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

6.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε πέντε θεματικές ενότητες.

Σελίδα 69 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

6.1 Οι άνθρωποι και η οργάνωση της ζωής από τα νεολιθικά έως και τα βυζαντινά χρόνια-οι πόλεις, ο κοσμοπολιτισμός και οι απαρχές της παγκοσμιοποίησης

Η πρώτη θεματική ενότητα στοχεύει στην απόκτηση βασικών γνώσεων και στην μελέτη της εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών από τα νεολιθικά-προϊστορικά χρόνια έως και τα ύστερα βυζαντινά χρόνια. Έμφαση δίνεται στα προϊστορικά, κλασικά και βυζαντινά μνημεία του ελλαδικού χώρου και ειδικότερα της Αθήνας, με στόχο την γνωριμία των συμμετεχόντων με την τοπογραφία της πόλης μας. Η απόκτηση ενός στοιχειώδους γνωστικού υποβάθρου είναι αναγκαία προκειμένου να μπορέσουν οι συμμετέχοντες να αναγνωρίζουν την ιστορική περίοδο, στην οποία τοποθετούνται επιμέρους κινητά και ακίνητα μνημεία, τις διαφορές τεχνοτροπίας, τα κύρια χαρακτηριστικά τους αλλά και να κατανοήσουν τα στάδια της πολιτισμικής εξέλιξης του ανθρώπου, τις ιδιαιτερότητες του πολιτικού, κοινωνικού και θρησκευτικού βίου. Η χρονική ένταξη των μνημείων και η κατανόηση της τεχνοτροπίας που ακολουθείται διαχρονικά αποτελεί και το αντικείμενο εκπαίδευσης των εργαστηρίων/ workshops που θα ακολουθήσουν.

6.2 Η νεότερη, η μοντέρνα και η μεταμοντέρνα πόλη-Ιστορία της τέχνης από την Αναγέννηση έως και τη σύγχρονη εποχή

Η δεύτερη θεματική ενότητα αποσκοπεί στην παρακολούθηση της εξέλιξης της τέχνης από την Αναγέννηση έως και τη σύγχρονη εποχή. Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τις τάσεις και τις τεχνικές εικαστικών ρευμάτων που αποτελούν σταθμό στην ιστορία της τέχνης, όπως το κίνημα του Μανιερισμού, το Μπαρόκ και ο νεοκλασικισμός, τα κινήματα του 19ου και 20ου αιώνα: Ρεαλισμός, Ιμπρεσιονισμός, ΑρτΝουβώ, Εξπρεσιονισμός. Οι συμμετέχοντες έρχονται, επίσης, σε επαφή με το έργο σημαντικών Ελλήνων καλλιτεχνών του 19ου και 20ου αιώνα, ενώ παράλληλα, εξετάζουν τον τρόπο και τη δυναμική επίδρασης ποικίλων εικαστικών

Σελίδα 70 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ρευμάτων σε αυτό. Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν, επίσης, και μία πρώτη επαφή με το έργο σύγχρονων καλλιτεχνών, πολλοί από τους οποίους δραστηριοποιούνται έως τις μέρες μας.

6.3 Ζητήματα διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς

Η τρίτη θεματική ενότητα αποσκοπεί στο να δώσει το έναυσμα στους συμμετέχοντες να προβληματιστούν γύρω από το ζήτημα της διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς στη χώρα μας. Οι συμμετέχοντες γνωρίζουν τους φορείς προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, έρχονται σε μία πρώτη επαφή με τη Μουσειολογία, το καθεστώς ίδρυσης, εποπτείας και λειτουργίας των Μουσείων στη χώρα μας. Το αντικείμενο αυτό εκπαίδευσης δίνει τη δυνατότητα σε συμμετέχοντες που έχουν ένα υπόβαθρο και βασικές γνώσεις στην Αρχαιολογία να εντρυφήσουν σε νέα σύγχρονα ζητήματα και προβληματικές.

6.4 Workshop: Αρχαιολογικές ξεναγήσεις & εργαλεία Web 2.0

Στις προηγούμενες ενότητες το ζητούμενο είναι η εξοικείωση των συμμετεχόντων με βασικές γνώσεις που άπτονται του αντικειμένου της Αρχαιολογίας. Στα workshops, ωστόσο, ο άξονας της μαθησιακής διαδικασίας είναι η εξάσκηση των συμμετεχόντων, η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, η πρακτική εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησαν οι συμμετέχοντες στις θεματικές ενότητες που προηγήθηκαν. Τα εργαστήρια περιλαμβάνουν επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους της Αθήνας. Οι συμμετέχοντες, κατά τη διάρκεια των θεωρητικών θεματικών ενοτήτων και αφού καθοριστεί με ακρίβεια το πρόγραμμα των επισκέψεων, επιλέγουν, σε συνεργασία με το διδάσκοντα, τα μνημεία (προϊστορικά, κλασικά, βυζαντινά) που επιθυμούν να παρουσιάσουν στην υπόλοιπη ομάδα. Κατά

τη διάρκεια των workshops, οι συμμετέχοντες με την παρουσία του διδάσκοντα παρουσιάζουν τα μνημεία που έχουν αναλάβει να προετοιμάσουν, με σκοπό την ανάδειξη της συγκριτικής εξέλιξης της ανθρώπινης δραστηριότητας μέσα στο χρόνο. Μετά την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων, ακολουθεί εκτενής συζήτηση, προκειμένου να φωτιστούν και ζητήματα διαχείρισης και ανάδειξης των χώρων που επισκέπτονται οι ομάδες

Οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται, επίσης, κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, με ποικίλα εργαλεία (Web2) που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούν κατά τη διαδικασία εκπόνησης και παρουσίασης των εργασιών τους, καθώς και για την επικοινωνία της τάξης. Τα εργαλεία αυτά μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν και στην επαγγελματική τους δραστηριότητα (π.χ. pixon, wikispace)

6.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – WORKSHOP

Το πρόγραμμα στηρίζεται στην αδιάλειπτη ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων, την τακτική παρακολούθηση των μαθημάτων, την παρουσίαση εργασιών, τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων, τη συμμετοχή στις εκπαιδευτικές εξορμήσεις, που προβλέπονται από το πρόγραμμα.

Στόχος της μαθησιακής διαδικασίας αποτελεί η ενθάρρυνση της συνεργασίας και της ομαδικής επικοινωνίας, του διαλόγου, η πρακτική εφαρμογή των γνώσεων που θα αποκτήσουν οι συμμετέχοντες στα προγράμματα κατά τη διάρκεια του βασικού κύκλου των μαθημάτων, η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, η δια βίου εκπαίδευση.

Η διδασκαλία των μαθημάτων βασίζεται, συνεπώς, σε ένα συνδυασμό αφενός μεν παροχής θεωρητικών γνώσεων αφετέρου δε πρακτικής εφαρμογής αυτών των

Σελίδα 72 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γνώσεων, μέσα από παρουσιάσεις εργασιών, διεξαγωγή συνεργασιών μεταξύ των διδασκομένων (ομαδικές εργασίες), εξέταση και μελέτη συγκεκριμένων παραδειγμάτων (casestudies) και σύντομες ασκήσεις.

Ειδικότερα προτείνεται μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος για την Κλασική και την Βυζαντινή Αρχαιολογία να δίνονται εργασίες από το διδάσκοντα, με σκοπό την εξοικείωση και επαφή των συμμετεχόντων με την ορολογία της Αρχαιολογίας. Ένας τύπος εργασίας θα μπορούσε να είναι ο εξής: Ο διδάσκων θα μπορούσε να μοιράσει έντυπα με εικόνες αγγείων, ναών, αγαλμάτων. Οι συμμετέχοντες θα καλούνται με βάση όσα έχουν διδαχθεί να αναγνωρίσουν την τυπολογία των αγγείων (π.χ. λήκυθος), τα αρχιτεκτονικά τμήματα ενός ναού κλπ.

Στα μαθήματα του workshop της 4ης Θεματικής Ενότητας οι εκπαιδευόμενοι παρουσιάζουν στην υπόλοιπη ομάδα και με την παρουσία του διδάσκοντα τα μνημεία των αρχαιολογικών χώρων που πρόκειται να επισκεφθούν. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων των 3 πρώτων Θεματικών Ενοτήτων και, αφού οριστικοποιηθεί το πρόγραμμα των επισκέψεων, οι συμμετέχοντες, σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα, επιλέγουν τα μνημεία ή τους χώρους που θα ήθελαν να μελετήσουν και να παρουσιάσουν. Σε κάθε workshop, μετά την ολοκλήρωση της ξενάγησης, από τους συμμετέχοντες ακολουθεί συζήτηση μεταξύ της ομάδας και του διδάσκοντα για τις ιδιαιτερότητες του χώρου, τα μνημεία, αλλά και τυχόν προβλήματα ανάδειξης και διαχείρισης .

6.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά την διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-

Σελίδα 73 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

παρουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Σελίδα 74 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 7: ΙΣΤΟΡΙΑ

Σελίδα 75 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 7. ΙΣΤΟΡΙΑ

7.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

7.1 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

7.2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

7.3 ΘΕΟΚΡΑΤΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΛΑΜ

7.4 Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

7.5 WORKSHOP: ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

7.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το πρόγραμμα επιδιώκει να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με ένα ευρύ φάσμα ιστορικών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών φαινομένων από την αρχαιότητα μέχρι και τη νεότερη εποχή, γεγονός που τους επιτρέπει να διερευνήσουν τα ειδικά τους ενδιαφέροντα και την προσωπική τους κλίση. Σε κάθε ενότητα, οι συμμετέχοντες καλούνται να συμμετέχουν ενεργητικά, μέσα από συγκεκριμένες ασκήσεις, ειδικά σχεδιασμένες για να τους ενθαρρύνουν να διατυπώσουν τις απόψεις τους και να ερμηνεύσουν ποικίλα ιστορικά φαινόμενα.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα επιδιώκει:

- Να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με ιστορικά ζητήματα από την αρχαία ιστορία τη μεσαιωνική και τη νεότερη, με ειδική έμφαση στην ιστορία του ελληνικού κράτους, καθώς και την ιστορία του ισλαμικού κόσμου.

Σελίδα 76 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να φέρει τους συμμετέχοντες σε επαφή με βασικά θεωρητικά ιστορικά μοντέλα, αλλά και με τη διαδικασία της κριτικής ανάγνωσης της βιβλιογραφίας και της προσέγγισης των πηγών.
- Να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τις λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0

7.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Να μπορούν οι συμμετέχοντες να συγκρίνουν βασικές έννοιες και ιστορικά φαινόμενα από διαφορετικές περιόδους της ιστορίας και να επισημαίνουν διαφορές, αλλά και ομοιότητες.
- Να είναι σε θέση να αξιολογήσουν και να ταξινομήσουν τα στοιχεία που προσφέρει ένα ιστορικό τεκμήριο.
- Να αναγνωρίζουν τα θεωρητικά σχήματα τα οποία οι ιστορικοί από διαφορετικές σχολές προτείνουν, και να στέκονται κριτικά απέναντι σε αυτά.
- Να χρησιμοποιούν εργαλεία Web 2.0 τόσο κατά την εκπόνηση των εργασιών τους, όσο και για την επικοινωνία τους.

7.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε απόφοιτους Ανώτατης Εκπαίδευσης οι οποίοι έχουν ειδικό ενδιαφέρον για την ιστορία. Το πρόγραμμα είναι έτσι σχεδιασμένο, ώστε να μπορούν να το παρακολουθήσουν άνθρωποι με διαφορετικό βαθμό εξοικείωσης με την ιστορία.

Σελίδα 77 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το Θεματικό Πεδίο της Ιστορίας θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 75 ώρες, με 2 τρίαωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων περίπου 3 μήνες). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

7.1 Η Πολιτική και η Οικονομία στο εργαστήρι του ιστορικού: 12 ώρες

7.2 Εισαγωγή στην ιστορία του αρχαίου κόσμου – Οργάνωση και διοίκηση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας: 12 ώρες

7.3 Θεοκρατία: Χριστιανισμός και Ισλάμ: 12 ώρες

7.4 Η πορεία προς τη σύγχρονη δημοκρατία: 18 ώρες

7.5 Workshop: Ιστορικές πηγές στο διαδίκτυο & εργαλεία Web 2.0: 21 ώρες

7.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop γίνεται από:

- Καθηγητές Πανεπιστημίων (Μέλη ΔΕΠ).
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από το χώρο του πολιτισμού.
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου.

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους- συντονιστές. Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι-συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων καθώς επίσης για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.

Σελίδα 78 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

7.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το πρόγραμμα χωρίζεται σε έξι θεματικές ενότητες.

7.1 Η Πολιτική και η Οικονομία στο εργαστήρι του ιστορικού

Η πρώτη θεματική ενότητα αποτελείται από 4 διαλέξεις στο πλαίσιο των οποίων συζητούνται θέματα που έχουν να κάνουν με το πώς οι κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες κάθε εποχής επιδρούν στο έργο των ιστορικών, αλλά και πώς οι ιστορικοί επιχειρούν κάθε φορά να αντιληφθούν αυτές τις έννοιες και να τις εφαρμόσουν στο έργο τους. Παράλληλα, γίνεται λόγος για τα ηθικά ζητήματα που εγείρονται από τη σχέση επιστημονικής ιστορίας και κοινωνίας σήμερα, αλλά και για τη θέση της ιστορίας στον 21ο αιώνα. Στόχος αυτών των συναντήσεων είναι η δημιουργία ζωηρού διαλόγου μέσα στην τάξη, καθώς οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να υποβάλλουν ερωτήσεις και σχόλια στους ομιλητές.

7.2 Εισαγωγή στην ιστορία του αρχαίου κόσμου – Οργάνωση και διοίκηση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

Οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με βασικά γεγονότα και φαινόμενα της αρχαίας ιστορίας και της ρωμαϊκής ιστορίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύγκριση αντίστοιχων κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων που αναδεικνύουν ομοιότητες αλλά και διαφορές ανάμεσα στις δύο περιόδους.

Σελίδα 79 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7.3 Θεοκρατία: Χριστιανισμός και Ισλάμ

Οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με βασικά γεγονότα και φαινόμενα από την ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας και του Ισλάμ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύγκριση αντίστοιχων κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων που αναδεικνύουν ομοιότητες, αλλά και διαφορές ανάμεσα στον χριστιανικό κόσμο και στον κόσμο του Ισλάμ.

7.4 Η πορεία προς τη σύγχρονη δημοκρατία

Οι ιστορικές εξελίξεις που οδηγούν στη δημιουργία των σύγχρονων κρατών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύγκριση αντίστοιχων κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων που αναδεικνύουν ομοιότητες, αλλά και διαφορές ανάμεσα στις υπό εξέταση περιόδους, όπως ο μεσαίωνας, η μεταρρύθμιση, ο διαφωτισμός, αλλά και ο 19^{ος} αιώνας με ιδιαίτερη έμφαση στην περίπτωση του ελληνικού κράτους.

7.5 Workshop: Ιστορικές πηγές στο διαδίκτυο & Εργαλεία Web 2.0

Γνωριμία με τα επιστημονικά προγράμματα ψηφιοποίησης τεκμηρίων της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Η ενότητα αυτή έχει το χαρακτήρα workshop, και κάθε εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να έρθει σε επαφή με διάφορες πηγές, να μάθει στην πράξη πώς μπορεί να προσεγγίσει διαφορετικά ιστορικά τεκμήρια και να εφαρμόσει άμεσα τις γνώσεις αυτές.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο τα οποία, στη συνέχεια, μπορούν να χρησιμοποιήσουν κατά τη διαδικασία εκπόνησης και παρουσίασης των εργασιών τους, καθώς και για την επικοινωνία της τάξης.

7.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - WORKSHOP

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί με άξονα την ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου. Σε κάθε εκπαιδευτικό αντικείμενο, οι συμμετέχοντες καλούνται να συμμετέχουν ενεργητικά, μέσα από συγκεκριμένες ασκήσεις που τους επιτρέπουν να διατυπώσουν τις απόψεις τους και να ερμηνεύσουν ποικίλα ιστορικά φαινόμενα. Στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, ως κύρια δραστηριότητα προτείνεται η μελέτη ενός ιστορικού χάρτη και η κατασκευή χρονολογικών πινάκων, ωστόσο μπορούν να υπάρξουν πολλές άλλες δραστηριότητες, ανάλογα με την ειδική κατεύθυνση που θα θέσει ο διδάσκων, όπως, αναφέρουμε ενδεικτικά, η μελέτη μιας σύντομης επιγραφής, η προβολή εικόνων με αντικείμενα τέχνης και ο συσχετισμός τους με τις κοινωνικές συνθήκες της υπό εξέταση περιόδου, η ανάγνωση μέσα στην τάξη μιας μεταφρασμένης πηγής κ.λπ.

Κύρια υποχρέωση των συμμετεχόντων είναι η σχολιασμένη παρουσίαση ενός ιστορικού τεκμηρίου στο πλαίσιο του workshop «Ιστορικές Πηγές στο Διαδίκτυο». Η επιλογή του ιστορικού τεκμηρίου γίνεται σε συνεννόηση με το διδάσκοντα καθηγητή.

Αν και το workshop έχει προγραμματιστεί ως η τελευταία θεματική ενότητα, ωστόσο, για την έγκαιρη προετοιμασία των εκπαιδευομένων, η ενημέρωση σε σχέση με τα επιστημονικά προγράμματα ψηφιοποίησης τεκμηρίων της νεότερης ελληνικής ιστορίας πρέπει να γίνεται από το πρώτο μάθημα. Για κάθε μάθημα-workshop προγραμματίζονται μία ή δύο παρουσιάσεις εκπαιδευομένων. Αν σε ένα μάθημα είναι δύο οι εκπαιδευόμενοι που παρουσιάζουν, τότε καλούνται να συνεργαστούν, είτε παρουσιάζοντας από κοινού είτε συγκρίνοντας τα ιστορικά τεκμήρια που παρουσιάζει ο καθένας ξεχωριστά. Οι απαιτήσεις των παρουσιάσεων

Σελίδα 81 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

διαμορφώνονται ανάλογα με το επίπεδο του συμμετέχοντα. Στη συζήτηση που ακολουθεί, οι υπόλοιποι εκπαιδευόμενοι καλούνται να κάνουν ερωτήσεις ή να διατυπώσουν τις δικές τους απόψεις. Ο διδάσκων συντονίζει τη συζήτηση, κάνει προτάσεις για τη βελτίωση της παρουσίασης και στο τέλος ανακεφαλαιώνει τα θέματα που παρουσιάστηκαν, δίνοντας, αν χρειαστεί, και περισσότερες πληροφορίες, ώστε αυτά να γίνουν πιο κατανοητά. Κάθε εκπαιδευόμενος που ολοκληρώνει την παρουσίασή του οφείλει να καταθέσει μία περίληψη της παρουσίασής του, όχι παραπάνω από 1000 λέξεις, στην οποία λαμβάνει υπόψη και τα σχόλια που έγιναν κατά τη διάρκεια της παρουσίασης. Για αναλυτικότερη περιγραφή, δείτε το αντίστοιχο φύλλο εργασίας.

7.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργός συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά την διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παρουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 8: ΤΕΧΝΗ

Σελίδα 83 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

8 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 8. ΤΕΧΝΗ

8.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

8.1 ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΚΑΙ Η "ΤΡΑΓΩΔΙΑ". ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

8.2 ΧΟΡΟΣ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΧΩΡΟΣ – ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ

8.3 Η ΕΒΔΟΜΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

8.4 ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΡΜΟΝΙΑ

8.5 WORKSHOP: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΕΧΝΗΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ WEB 2.0

8.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το Εξειδικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης στο θεματικό πεδίο της Τέχνης προσβλέπει στην διεύρυνση και εμπάθυνση των γνώσεων των αποφοίτων Ανώτατης Εκπαίδευσης σε τέσσερις βασικούς τομείς της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στην Ελλάδα: θέατρο, χορός, κινηματογράφος, μουσική. Καθεμία από τις παραπάνω θεματικές θα μελετηθεί σε διαφορετικό χρονικό εύρος, όπως θα διευκρινιστεί παρακάτω.

Το πρόγραμμα αποβλέπει στην ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς στους τέσσερις τομείς που περιγράφηκαν παραπάνω ως αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορικής μνήμης. Παράλληλα, έχει σαν στόχο την προβολή των σύγχρονων μορφών καλλιτεχνικής δημιουργίας στην Ελλάδα ως συνέχεια της πλούσιας παράδοσης του τόπου.

Σκοπός του προγράμματος είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων (προερχόμενων ενδεχομένως από ποικίλα επιστημονικά αντικείμενα) με τις παραπάνω

Σελίδα 84 από 106

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

προβληματικές εξοικείωση η οποία απαντά στην διαπιστωμένη ανάγκη ολόπλευρης και, ταυτόχρονα, σε βάθος συγκρότησης των επιστημόνων στον σύγχρονο κόσμο.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα επιδιώκει:

- Να αναδείξει τα αισθητικά και ιδεολογικά ρεύματα που διαμόρφωσαν την καλλιτεχνική παραγωγή στην Ελλάδα
- Να συμβάλλει στην προβολή των καλλιτεχνικές πρακτικών στις διαφορετικές περιόδους της Ελληνικής Ιστορίας
- Να ενισχύσει την ικανότητα των εκπαιδευομένων να αντιλαμβάνονται τις αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των διαφορετικών τομέων της καλλιτεχνικής δημιουργίας
- Να προωθήσει την κριτική σκέψη των εκπαιδευομένων απέναντι στα σύγχρονα πολιτισμικά ιδεώδη αλλά και την κατανόηση των παρελθουσών πολιτισμικών καταβολών τους.
- Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με τις βασικές λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0.

8.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ως ειδικοί στόχοι του προγράμματος, σε επίπεδο απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων από τους συμμετέχοντες, ορίζονται οι παρακάτω:

Με την εξέλιξη και το πέρας του προγράμματος, οι συμμετέχοντες να είναι σε θέση:

Σελίδα 85 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να διακρίνουν βασικές περιόδους καθώς και τα κυριότερα είδη-σχολές της ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας στο θέατρο, τον χορό, τον κινηματογράφο, τη μουσική
- Να ταξινομούν τα παραπάνω είδη ως προς τις ιδεολογικές και αισθητικές αφετηρίες τους
- Να συγκρίνουν τα εγχώρια καλλιτεχνικά ρεύματα με τα σύγχρονά τους διεθνή
- Να αναπτύσσουν επιχειρηματολογία αναφορικά με την καλλιτεχνική δραστηριότητα στην Ελλάδα
- Να οργανώνονται σε ομάδες εργασίας υπό την επίβλεψη των διδασκόντων, εντός των οποίων συζητούν και τελικά παρουσιάζουν την θέση τους για επίκαιρα ή παρελθόντα καλλιτεχνικά γεγονότα
- Να εντοπίζουν οι ίδιοι σημεία ή συμβάντα καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος (μέσω της βιβλιογραφίας που τους δίνεται, της αναζήτησης στο διαδίκτυο ή σε άρθρα από τον τύπο) και να τα φέρουν προς συζήτηση στην τάξη
- Να μετέρχονται βασικών διαδικτυακών εργαλείων Web 2.0 για να οργανώνουν τόσο το εκπαιδευτικό τους υλικό και το υλικό των παρουσιάσεων / εργασιών τους, όσο και για να διευκολύνονται στην επικοινωνία τους με την υπόλοιπη ομάδα.

8.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Τα μαθήματα που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του θεματικού πεδίου "Τέχνη" απευθύνονται σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης. Κάθε συμμετέχων στο πρόγραμμα έχει την δυνατότητα να εμβαθύνει σε θεματικές (όπως αυτές θα

Σελίδα 86 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

περιγραφούν παρακάτω) σχετικές με τα ειδικά ενδιαφέροντά του στην Τέχνη του θεάτρου, του χορού, της μουσικής, του κινηματογράφου. Έρχεται σε επαφή με τις έννοιες και τα αισθητικά ρεύματα που περιγράφουν τους παραπάνω τομείς και αναφέρονται σε αυτούς, προσεγγίζοντας τους με την βοήθεια καλλιτεχνών και ανθρώπων του πολιτισμού.

8.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το θεματικό πεδίο "Τέχνη" θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 75 ώρες, με 2 τετράωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων περίπου 3 μήνες). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

8.1 Το τραγικό και η "τραγωδία". Ιδεολογία και αισθητική στο θέατρο: 18 ώρες

8.2 Χορός: ερμηνεία - χώρος - αισθητική: 9 ώρες

8.3 Η έβδομη τέχνη στην Ελλάδα από τις απαρχές της μέχρι σήμερα: 12 ώρες

8.4 Ομορφιά και μουσική αρμονία: 12 ώρες

8.5 Workshop: Εργαστήριο Τέχνης & εργαλεία Web 2.0: 24 ώρες

8.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop πραγματοποιούνται από:

- Καθηγητές πανεπιστημίου (μέλη ΔΕΠ)
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από τον χώρο του πολιτισμού
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους- συντονιστές.

Σελίδα 87 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι -συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων-workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων.
- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους, προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

8.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα στην "Τέχνη" περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

8.1 Το τραγικό και η "τραγωδία". Ιδεολογία και αισθητική στο θέατρο

Η ενότητα αυτή διαρθρώνεται σε δύο επιμέρους ενότητες: 1) " Το τραγικό και η Τραγωδία" 2) Ιδεολογία και αισθητική στο Θέατρο. Η πρώτη υπο-ενότητα περιλαμβάνει την θεατρολογική ερμηνεία των έργων της αρχαιότητας, τον εντοπισμό των απαρχών της δραματικής τέχνης ως φόρμας, ερμηνείας, εκφραστικών αλλά και σκηνικών μέσων. Διερευνάται, μέσα από έργα της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής δραματουργίας αλλά και από αντίστοιχες ιστοριογραφικές αναφορές της περιόδου, η σχέση της θεατρικής δημιουργίας με το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής της. Η δεύτερη υπο-ενότητα εμβαθύνει στα ιδεολογικά και αισθητικά ρεύματα που επηρέασαν το θέατρο στην ελληνική και ευρωπαϊκή επικράτεια από τον 16ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας. Θέατρο και θεατρικός χώρος, ψυχολογία και κοινωνιολογία του θεατρικού κοινού αποτελούν άξονες οι οποίοι εξετάζονται στην διαχρονία τους. Γαλλικό και Αγγλικό θέατρο (Μολιέρος και Shakespeare), Ιταλικό θέατρο (Comedia dell' Arte) μελετώνται ως

Σελίδα 88 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

καταλύτες στην διαμόρφωση του σύγχρονου θεάτρου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το θέατρο της Κρήτης και των Επτανήσων, οι φαναριώτικες σάτιρες, το ελληνικό θέατρο του 18ου και του 19ου αιώνα (σάτιρα και κωμωδία ηθών, το αστικο-οικογενειακό δράμα) αποτελούν τους σταθμούς για τη μελέτη των ελληνικών θεατρικών δρώμενων. Η ενότητα ολοκληρώνεται με την αναφορά σε επιλεγμένα ρεύματα του σύγχρονου ελληνικού και παγκόσμιου θεάτρου. Εκπαιδευτικός στόχος της ενότητας είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με βασικές έννοιες, δραματουργικές τεχνικές και η καλλιέργεια της δυνατότητάς τους να διακρίνουν και να κατατάσσουν έργα σε ιδεολογικά και αισθητικά ρεύματα. Η διαδικασία του μαθήματος, συμπληρωματικά προς τις εισηγήσεις των διδασκόντων, περιλαμβάνει προβολές φωτογραφικού υλικού, αποσπασμάτων από παραστάσεις, ανάγνωση ιστοριογραφικών πηγών πάνω στα οποία πραγματοποιείται συζήτηση κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

8.2 Χορός: ερμηνεία - χώρος - αισθητική

Μια αναδρομή σε αισθητικά και ιδεολογικά ρεύματα που επηρέασαν το χορό ως κινησιολογία και χορογραφία από τις αρχές του 20ου αιώνα μέχρι σήμερα

Στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι έχουν την δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με την τέχνη του Χορού ως απόρροια διαφοροποιημένων αισθητικών και θεωρητικών καταβολών. Ο σύγχρονος χορός ως ρήξη με την παράδοση του κλασικού μπαλέτου, ως μεταβολή στην κινησιολογία και την χρήση του χώρου, ως συγκερασμός παραδοσιακών χορών, τέχνης των ελληνικών κλασικών χρόνων αλλά και "κοινωνικών" χορών. Το εξπρεσιονιστικό ρεύμα στο χορό, οι ρηξικέλευθες χορευτικές αναζητήσεις των χρόνων της Μεγάλης Ύφεσης και της ανόδου του Ναζισμού. Πρωτοπόροι του μοντέρνου χορού στον 20ο αιώνα: Ballanchine, Duncan, Graham, Laban. Το παρόν. Χοροθέατρο και σύγχρονες προσεγγίσεις της ορχηστρικής

Σελίδα 89 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τέχνης: η παρακαταθήκη της PinaBausch, DV8 PhysicalTheater, SchaubuhneBerlin. Ο χορός στην Ελλάδα του σήμερα. Εκπαιδευτικός στόχος για αυτή την ενότητα είναι η διεύρυνση της αντίληψης των εκπαιδευομένων για την τέχνη του χορού, όχι μόνο ως θέαμα αλλά ως κοινωνική αναφορά. Η κατανόηση εκ μέρους τους της σύνδεσης του με ευρύτερες αισθητικές αναζητήσεις, αλλά και της συμπληρωματικότητάς του με άλλες μορφές τέχνης. Η καλλιέργεια της δυνατότητας διάκρισης "σχολών" και στυλ χορού. Η διαδικασία του μαθήματος α είναι βασισμένη στις εισηγήσεις και την προβολή οπτικο-ακουστικού υλικού από παραστάσεις χορού.

8.3 Η έβδομη τέχνη στην Ελλάδα από τις απαρχές της μέχρι σήμερα

Ιδεολογικά και αισθητικά ρεύματα στον ελληνικό κινηματογράφο. Οι ευρωπαϊκές του αναφορές

Η συγκεκριμένη ενότητα επιχειρεί να σταθεί σε σημεία και περιόδους που καθόρισαν την φυσιογνωμία του ελληνικού κινηματογράφου από την αρχή του μέχρι τις μέρες μας. Η προβολή ως λαϊκή διασκέδαση και παράγοντας κοινωνικοποίησης. Οι αδελφοί Μανάκια πρώτοι κινηματογραφιστές των Βαλκανίων. Ο ελληνικός κινηματογράφος πριν τον Β' Παγκόσμιο - Ηθογραφικά και κωμειδύλλια. Ελληνικός νεορεαλισμός και η χρυσή δεκαετία. Δικτατορία και κινηματογραφική ένδεια. Η εμφάνιση του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου. Οι ευρωπαϊκές επιρροές: ιταλικός νεορεαλισμός, νέος αγγλικός κινηματογράφος, nouvelle vague. Ο πολιτικός ελληνικός κινηματογράφος. Νεότεροι και σύγχρονοι δημιουργοί. Εκπαιδευτικός στόχος είναι οι εκπαιδευόμενοι να είναι σε θέση να διακρίνουν τις βασικές περιόδους κινηματογραφικής παραγωγής στην Ελλάδα και τα χαρακτηριστικά της καθεμίας. Να εξοικειωθούν με κινηματογραφικές τεχνικές και σκηνοθετικές προσεγγίσεις και να τις αναγνωρίζουν στις ταινίες που παρακολουθούν ως θεατές. Να συσχετίζουν στυλ και είδη ταινιών με κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες σε

Σελίδα 90 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Κατά την διάρκεια αυτής της ενότητας, παρακολουθούν αποσπάσματα ταινιών, ενώ τους δίνεται σχετική φιλμογραφία, ώστε να παρακολουθούν ταινίες και εκτός τάξης, προκειμένου να ενισχύεται ο διάλογος εντός της.

8.4 Ομορφιά και μουσική αρμονία

Η ελληνική μουσική από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα

Στην ενότητα αυτή οι εκπαιδευόμενοι έχουν την δυνατότητα να εμβαθύνουν ως προς την φιλοσοφία, την αισθητική και την σημειολογία των μουσικών "φαινομένων" της ελληνικής μουσικής από τον 19ο αιώνα έως την σύγχρονη εποχή. Αρμονική και μελοποιία, ρυθμική θεωρία, ακουστικές θεωρίες, κατασκευή μουσικών οργάνων, θεωρίες για το "ήθος" των αρμονιών και των ρυθμών. Οι αρχαιοελληνικές και βυζαντινές ρίζες της παραδοσιακής μουσικής. Τα δυτικά πρότυπα του νεοελληνικού μουσικού πολιτισμού, από την Αναγέννηση και την Επτανησιακή Σχολή έως την Εθνική Σχολή. Τα κινήματα του 20ου αιώνα και η επίδραση τους στην ελληνική μουσική: ύστερος ρομαντισμός, εξπρεσιονισμός, ιμπρεσιονισμός, φουτουρισμός. Τα δημοτικά τραγούδια. Το ρεμπέτικο και η ελληνική λαϊκή μουσική. Οι νέες τάσεις στην ελληνική μουσική. Εκπαιδευτικός στόχος αυτής της ενότητας είναι η συγκριτική προσέγγιση της πλούσιας μουσικής δραστηριότητας από διδάσκοντες και εκπαιδευόμενους, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, καθώς και η καλλιέργεια της δυνατότητας διάκρισης των μουσικών ειδών και μορφών, αλλά και των τεχνικών σύνθεσης. Κατά τη διαδικασία του μαθήματος - βασισμένης σε παρουσίαση και ανάλυση μουσικών αποσπασμάτων, συζήτηση με επαγγελματίες συνθέτες και μουσικούς- οι εκπαιδευόμενοι, υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευομένων, προβαίνουν σε συσχετισμούς και συναρτήσεις των μουσικών

Σελίδα 91 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εξελίξων με την γενικότερη πολιτική ιστορία και δη με τις κοινωνικές συνθήκες και τα καλλιτεχνικά ρεύματα που τις επηρέασαν.

8.5 Workshop: Εργαστήριο Τέχνης &Εργαλεία Web 2.0

Στόχος για το workshop είναι να αποτελέσει τον συγκερασμό όλων των προβληματικών που ανακύπτουν κατά την διάρκεια των τεσσάρων ενοτήτων που προηγούνται και να οδηγήσει, μέσω της συγκρότησης ομάδων εργασίας, στην οπτικοποίηση και παρουσίασή τους. Οι διδάσκοντες και οι συντονιστές του προγράμματος σε συνεννόηση μεταξύ τους, αλλά και με τους εκπαιδευόμενους επιλέγουν έναν δια-θεματικό άξονα στην βάση του οποίου συνθέτουν στοιχεία και οργανώνουν σύντομες παρουσιάσεις. Οι ομάδες εργασίες μπορούν να επεξεργάζονται επιμέρους ζητήματα σε ενότητες όπως " Η μουσική στο ελληνικό θέατρο", "Κινηματογράφος και χορός" κ.λπ. Σε επίπεδο εκπαιδευτικής σημασίας, ο εκπαιδευόμενος αποκτά την ικανότητα να αξιοποιήσει στα πλαίσια μιας ομάδας τα εργαλεία - έννοιες με τις οποίες ήρθε σε επαφή κατά την διάρκεια των μαθημάτων. Συμπληρωματικά, σε επίπεδο δεξιοτήτων, ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί σε αυτή την ενότητα τα εργαλεία Web 2.0 που έχει ήδη διδαχτεί στο αντίστοιχο μάθημα, προκειμένου να μπορέσει να οργανώσει την διαδικτυακή του αναζήτηση και τις παρουσιάσεις του, αλλά και να διευκολυνθεί στην επικοινωνία του με την υπόλοιπη ομάδα. Τα εργαλεία Web2 περιλαμβάνουν ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο.

8.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - WORKSHOP

Γενική φιλοσοφία των μαθημάτων είναι η δημιουργία όρων που εξασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή των διδασκομένων στο μάθημα και την διάδραση, τόσο μεταξύ τους όσο και με τον διδάσκοντα. Για το σκοπό αυτό τα μαθήματα/σεμινάρια δεν

Σελίδα 92 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

έχουν την μορφή "από έδρας" διαλέξεων, αλλά αποτελούνται από δύο βασικά μέρη:
α) παρουσίαση-διάλεξη των επιμέρους θεματικών - εννοιών από τον διδάσκοντα (με την χρήση αντίστοιχων εποπτικών μέσων), β) ενεργοποίηση των εκπαιδευόμενων με ανοιχτή συζήτηση επί της διάλεξης που προηγήθηκε.

Βασική υποχρέωση των συμμετεχόντων είναι η ενεργητική συμμετοχή στην παρακολούθηση των μαθημάτων και η εκπόνηση των εργασιών – παρουσιάσεων κατά τη διάρκεια των workshop που συμφωνούνται από κοινού από τους διδάσκοντες και τους συντονιστές του προγράμματος.

Ειδικότερα, στη διαδικασία του workshop (κατά την έναρξή του), ορίζονται οι θεματικές με βάση τις οποίες σχηματίζονται ομάδες εργασίας (4-5 ατόμων η καθεμία). Οι ομάδες αυτές οργανώνουν παρουσιάσεις (καθεμία για το θέμα που έχει αναλάβει), τις οποίες εμπλουτίζουν με υλικό που οι ίδιοι έχουν βρει ή φτιάξει (πχ βίντεο). Με το workshop, ολοκληρώνεται το πρόγραμμα.

8.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργητική συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά τη διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παραουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 9: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Σελίδα 95 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: 9. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

9.1 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

9.1 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ - ΑΦΟΜΟΙΩΣΗ - ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

9.2 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

9.3 ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΙΝ ΣΤΟ ΜΕΤΑ - ΤΟ - ΜΟΝΤΕΡΝΟ

9.4 ΤΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΩΣ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΗ

9.5 WORKSHOP: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ Web 2.0

9.2 ΣΚΟΠΟΣ

Το Εξειδικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης στο θεματικό πεδίο της Αρχιτεκτονικής προσβλέπει στην διεύρυνση και εμπάθυνση των γνώσεων των αποφοίτων Ανώτατης εκπαίδευσης σε βασικές πτυχές της αρχιτεκτονικής δραστηριότητας στον ελλαδικό χώρο από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας.

Το πρόγραμμα αποβλέπει στην ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ως αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορικής μνήμης, αλλά και στην κατανόηση ζητημάτων γύρω από την αρχιτεκτονική και το αρχιτεκτονημένο περιβάλλον στο παρόν.

Σκοπός του προγράμματος είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων (προερχόμενων ενδεχομένως από ποικίλα επιστημονικά αντικείμενα) με τις παραπάνω προβληματικές εξοικείωση, η οποία απαντά στην διαπιστωμένη ανάγκη ολόπλευρης και, ταυτόχρονα, σε βάθος συγκρότησης των επιστημόνων στον σύγχρονο κόσμο.

Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων.

Σελίδα 96 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ειδικότερα, το πρόγραμμα επιδιώκει:

- Να αναδείξει την συσχέτιση ανάμεσα στις αρχιτεκτονικές μορφές τις φιλοσοφικές και κοινωνικές αφετηρίες που, ανά περιόδους, τις διαμορφώνουν,
- Να φωτίσει τις τυχόν αλληλεπιδράσεις της εγχώριας αρχιτεκτονικής δημιουργίας με εκείνη σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο,
- Να ενισχύσει τους εκπαιδευόμενους στο προβαίνουν σε κριτικές αναγνώσεις απέναντι στα σύγχρονα αρχιτεκτονικά ιδεώδη και στους μηχανισμούς που τα επικαθορίζουν,
- Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με τις βασικές λειτουργίες των εργαλείων Web 2.0.

9.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ως ειδικοί στόχοι του προγράμματος, σε επίπεδο απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων από τους συμμετέχοντες, ορίζονται οι παρακάτω. Με την εξέλιξη και το πέρας του προγράμματος οι συμμετέχοντες να είναι σε θέση

- Να διακρίνουν βασικές αρχιτεκτονικές περιόδους, τόσο της αρχαίας όσο και της νεότερης Ιστορίας, εντοπίζοντας τα χαρακτηριστικά τους στα διάφορα μνημεία Αρχιτεκτονικής,
- Να συγκρίνουν και να παρουσιάζουν με παραδείγματα, σύγχρονα μεταξύ τους αλλά ετερογενή αρχιτεκτονικά ρεύματα που εμφανίστηκαν (κατά τις εξεταζόμενες από το πρόγραμμα περιόδους) στον ελλαδικό χώρο,
- Να εντοπίζουν οι ίδιοι αρχιτεκτονικά θέματα προς συζήτηση, βασισμένοι σε άρθρα από τον ημερήσιο τύπο, στην αναζήτηση στο διαδίκτυο (με τη βοήθεια των διαδικτυακών εργαλείων που τους παρέχει το πρόγραμμα και στα οποία

Σελίδα 97 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γίνεται αναφορά παρακάτω) και να τα κατηγοριοποιούν εντός των ομάδων εργασίας τους,

- Να μετέρχονται βασικών διαδικτυακών εργαλείων Web 2.0, για να οργανώνουν τόσο το εκπαιδευτικό τους υλικό και το υλικό των παρουσιάσεων-εργασιών τους όσο και για να διευκολύνονται στην επικοινωνία τους με την υπόλοιπη ομάδα.

9.4 ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Τα μαθήματα απευθύνονται σε αποφοίτους Ανώτατης Εκπαίδευσης. Κάθε συμμετέχων στο πρόγραμμα έχει την δυνατότητα να εμβαθύνει σε θεματικές (όπως αυτές περιγράφονται παρακάτω) σχετικές με το ειδικό ενδιαφέρον του στον τομέα της Αρχιτεκτονικής και να διευρύνει τις γνώσεις του αναφορικά με την χρήση μεθοδολογιών και εννοιολογικών εργαλείων που άπτονται των σύγχρονων συζητήσεων για την πόλη και την κατασκευή.

9.5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για το θεματικό πεδίο "Αρχιτεκτονική" θα πραγματοποιηθούν διαδοχικά τμήματα από τον Νοέμβριο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2015. Η διάρκεια κάθε τμήματος είναι 75 ώρες, με 2 τρίαωρα μαθήματα ανά εβδομάδα (συνολική διάρκεια μαθημάτων περίπου 3 1/2 μήνες). Οι ώρες κατανέμονται ως εξής:

9.1 Δημιουργία - Αφομοίωση - Αλλοτρίωση: 12 ώρες

9.2 Πολιτισμική ταυτότητα και Αρχιτεκτονική: 9 ώρες

9.3 Από το πριν στο μετα - το - μοντέρνο: 15 ώρες

9.4 Το αρχιτεκτονημένο περιβάλλον ως διακύβευμα στην σύγχρονη πόλη: 15 ώρες

Σελίδα 98 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.5 Workshop & εργαλεία Web 2.0: 24 ώρες

9.6 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η διδασκαλία των μαθημάτων και του workshop πραγματοποιούνται από:

- Καθηγητές πανεπιστημίου (μέλη ΔΕΠ)
- Διακεκριμένους επιστήμονες και ανθρώπους από τον χώρο του πολιτισμού
- Κατόχους διδακτορικού τίτλου

Ο συντονισμός των μαθημάτων και του workshop γίνεται από τους οργανωτικούς υπεύθυνους-συντονιστές. Ειδικότερα, οι οργανωτικοί υπεύθυνοι συντονιστές:

- Βρίσκονται σε συνεργασία με τους διδάσκοντες για την προετοιμασία των μαθημάτων- workshop, του εκπαιδευτικού υλικού, των διαφόρων δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας.
- Επικοινωνούν σε τακτά χρονικά διαστήματα με τους εκπαιδευόμενους, προκειμένου να τους υποστηρίξουν στις διάφορες δραστηριότητες τους και να τους βοηθήσουν στα ζητήματα που τους απασχολούν.

9.7 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το εξειδικευμένο πρόγραμμα στην "Αρχιτεκτονική" περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

Σελίδα 99 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.1 Δημιουργία - Αφομοίωση - Αλλοτρίωση

Ιστορικές αναγνώσεις των τάσεων της ελληνικής αρχιτεκτονικής παράδοσης στους κλασικούς, ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται βασικές αρχιτεκτονικές μορφές και μνημεία αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος εντός του χρονικού εύρους κλασική αρχαιότητα - ρωμαϊκοί χρόνοι. Παρουσιάζονται τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά διάκρισης των διαφορετικών ρυθμών, αρχιτεκτονικών περιόδων, κατασκευαστικών μερών και υλικών σε συνδυασμό με τις σύγχρονές τους ιστορικές και οικονομικές εξελίξεις. Η μετάβαση από την κλασική δημοκρατία στους αλεξανδρινούς χρόνους, η επικράτηση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και μιας νέου τύπου "γεωγραφίας" είναι οι περίοδοι που εξετάζονται, μέσα από μία ιστορική επισκόπηση, σε συνάρτηση με την αρχιτεκτονική δημιουργία: η συμβολή των κτισμάτων στο οικιστικό πλαίσιο και την δημιουργία της αρχαίας πόλης, η επίδραση μιας κατακτητικής δύναμης στα αρχιτεκτονήματα και οι πολιτισμικές αντιστάσεις του κατακτημένου λαού, οι διαφοροποιήσεις στην κλίμακα και την λειτουργία των κτισμάτων μεταξύ των περιόδων κλπ. Εκπαιδευτικός στόχος της ενότητας αυτής είναι η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις βασικές έννοιες και τα μορφολογικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν μνημεία-σύμβολα της αρχιτεκτονικής δημιουργίας, αλλά και η κατανόηση εκ μέρους τους της άμεσης επίδρασης των κοινωνικών συσχετισμών σε αυτήν. Η διαδικασία του μαθήματος επικεντρώνεται στην εισήγηση και τη μελέτη περίπτωσης (case-study). Έπεται συζήτηση κατά την οποία οι συμμετέχοντες ανακαλούν και αναγνωρίζουν τα στοιχεία και τις έννοιες που μετήλθαν σε παραδείγματα που δίνονται μέσω οπτικού υλικού από τους διδάσκοντες.

Σελίδα 100 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

9.2 Πολιτισμική ταυτότητα και Αρχιτεκτονική

Πολιτισμός - θρησκεία - ιδεολογία

Η ενότητα αυτή αφορά τα βασικά μνημεία της Αρχιτεκτονικής κατά τη βυζαντινή περίοδο. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στα κτήρια εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής. Η επίδραση της θρησκείας, αλλά και των αυτοκρατορικών "επιταγών" στην αρχιτεκτονική της περιόδου, οι διαφορές με την Δύση, η τοπικότητα μέσα στην Αυτοκρατορία, η πόλη και το χωριό στον Ελλαδικό χώρο είναι οι άξονες προς τους οποίους είναι προσανατολισμένα τα μαθήματα. Εκπαιδευτικός στόχος της ενότητας αυτής είναι να αναδείξει τις αισθητικές αντιλήψεις της συγκεκριμένης περιόδου ως απόρροια κοινωνικών και ιδεολογικών δομών. Οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τα βασικά χαρακτηριστικά της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής, εμβαθύνοντας, όμως, όχι στη ναοδομία, αλλά στα προτάγματα και τους κοινωνικούς συσχετισμούς που οδήγησαν στην μεγάλη της άνθηση. Η μαθησιακή διαδικασία είναι συναφής με εκείνη της θεματικής ενότητας " Δημιουργία - Αφομοίωση - Αλλοτρίωση".

9.3 Από το πριν στο μετα - το - μοντέρνο

Η ελληνική αρχιτεκτονική και το δυτικό παράδειγμα (19ος - 20ος αιώνας) / Κριτικός τοπικισμός

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται οι εκφάνσεις της αρχιτεκτονικής παραγωγής στη νεότερη Ιστορία της Ελλάδας σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Από τους παραδοσιακούς οικισμούς στην περιφέρεια μέχρι την ώσμωση με τα δυτικά πρότυπα στις πόλεις και την ανάπτυξη των αστικών κέντρων, οι αρχιτεκτονικές μεταβολές εξετάζονται στο πλαίσιο των αισθητικών και πολιτικών εξελίξεων που τις προκάλεσαν. Ο ευρωπαϊκός νεοκλασικισμός και οι ελληνικές μεταφράσεις του, ο εκλεκτικισμός και η συμβολή των Γερμανών αρχιτεκτόνων στα

Σελίδα 101 από 106

χρόνια του Όθωνα, η μετάβαση από την ArtDeco και την ArtNouveau στο μοντέρνο κίνημα του Μεσοπολέμου, η ελληνικότητα στο Μοντέρνο (Πικιώνης, Κωνσταντινίδης), μια κριτική ανάγνωση με βάση τον κριτικό τοπικισμό του AlexanderTzonis είναι μερικές από τις θεματικές στις οποίες οι συμμετέχοντες έχουν την δυνατότητα να εμβαθύνουν. Κατά τη διάρκεια αυτής της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι "παρακολουθούν" τους παραπάνω άξονες μέσω μιας διαδικασίας κριτικής αντιπαραβολής των αρχιτεκτονικών παραγόμενων εντός συγχρονικών περιόδων με άξονες διαφοροποίησης την τοπικότητα και τα ιδεολογικά ρεύματα στα οποία άπτονται. Καλούνται, επίσης, να ετοιμάσουν ένα μικρής έκτασης δοκίμιο, στο οποίο παρουσιάζουν τεκμηριωμένα την θέση τους γύρω από ένα ερώτημα αρχιτεκτονικής αναφοράς, που τους δίνεται από τον διδάσκοντα. Με αυτόν τον τρόπο, εκτός της θεωρητικής εμπέδωσης, καλλιεργείται η δυνατότητα ερμηνείας της αρχιτεκτονικής ως πολυπαραμετρικού κοινωνικού φαινομένου.

9.4 Το αρχιτεκτονημένο περιβάλλον ως διακύβευμα στην σύγχρονη πόλη

Σε αυτήν την ενότητα οι συμμετέχοντες έχουν την δυνατότητα να εμβαθύνουν στα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά φαινόμενα που καθόρισαν την μορφή της σύγχρονης ελληνικής πόλης. Οι θεματικές ενότητες που προηγούνται αποτελούν επί της ουσίας το προπαρασκευαστικό υλικό για την ενότητα αυτή: η πόλη αποτελεί το πεδίο συνάντησης, σύνθεσης και αντίθεσης όλων των αρχιτεκτονικών ρευμάτων, αισθητικών θεωριών, ιστορικών γεγονότων (όπως αυτά προσεγγίστηκαν στις δύο πρώτες ενότητες) που αποτυπώνονται τελικά ως κατοικίες, κτήρια πολλαπλών λειτουργιών, δημόσιοι χώροι κλπ. Οι ελληνικές πόλεις, με τα ειδικά χαρακτηριστικά της η καθεμία, προσφέρουν την δική τους γεωγραφία ανάγνωσης των πολιτικών και δημογραφικών δεδομένων της χώρας. Εκβιομηχάνιση και αστικοποίηση, ανάπτυξη τριτογενούς τομέα, δημιουργία δικτύων κυκλοφορίας και επικοινωνιών μελετώνται

Σελίδα 102 από 106

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

κυρίως μέσα από το παράδειγμα της Αθήνας. Εισαγωγικά, οι διδάσκοντες προχωρούν σε μια παρουσίαση-σύντομη περιγραφή βασικών εργαλείων πολεοδομικής ανάλυσης. Τα μαθήματα οργανώνονται με την προβολή χαρτών, ενώ η διδακτική τους βασίζεται, επίσης, στη μελέτη περίπτωσης. Συστατικό στοιχείο των μαθημάτων είναι, επίσης, η προβολή μικρής διάρκειας ντοκιμαντέρ. Αυτό το υλικό χρησιμοποιείται ως εφαλτήριο διαλόγου μέσα στην αίθουσα. Οι συμμετέχοντες έχουν, έτσι, τη δυνατότητα να αναπτύξουν τα κριτήρια τους ως προς το αρχιτεκτονημένο περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν και τα αίτια που του προσέδωσαν τον ιδιαίτερο του χαρακτήρα, να προχωρήσουν σε συγκρίσεις ανάμεσα σε αυτό και σε άλλα (εντός και εκτός του ελλαδικού χώρου), να εκθέσουν τις απόψεις τους γύρω από πολεοδομικές επιλογές που έγιναν σε κεντρικό πολιτικό επίπεδο και αποτέλεσαν την ταυτότητα της ελληνικής ρυμοτομικής στρατηγικής.

9.5 Workshop: Εργαστήριο Αρχιτεκτονικής & Εργαλεία Web 2.0

Στόχος για το workshop είναι να αποτελέσει τον συγκερασμό όλων των προβληματικών που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια των τεσσάρων ενοτήτων που προηγούνται και να οδηγήσει, μέσω της συγκρότησης ομάδων εργασίας, στην οπτικοποίηση και παρουσίασή τους. Οι διδάσκοντες και οι συντονιστές του προγράμματος σε συνεννόηση μεταξύ τους, αλλά και με τους εκπαιδευόμενους επιλέγουν έναν αριθμό θεμάτων αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος. Αυτά μπορεί να αφορούν την αρχιτεκτονική δημιουργία στο ιστορικό της πλαίσιο ή να της θεματολογίας μιας επίκαιρης συζήτησης για την Αρχιτεκτονική. Στη βάση αυτών, συγκροτούνται ομάδες εργασίας και η καθεμία αναλαμβάνει τη δημιουργία μιας σύντομης παρουσίασης ενός εκ των θεμάτων, την οποία ακολουθεί συζήτηση εντός της τάξης με τη συμμετοχή και των υπόλοιπων ομάδων. Τα θέματα που επιλέγονται είναι τέτοια που δεν επαναλαμβάνουν τις θεματικές που αναλύθηκαν στις αρχικές

Σελίδα 103 από 106

ενότητες, αλλά αξιοποιούν αυτές και τα εργαλεία –που διδάχτηκαν. Ως εκ τούτου, ο συμμετέχων αποκτά την ικανότητα να προβεί εξατομικευμένα, αλλά και εντός μιας ομάδας στην διαμόρφωση μιας τεκμηριωμένης κριτικής ανάγνωσης για την Αρχιτεκτονική του σήμερα. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί, εναλλακτικά, να χρησιμοποιήσει και σε αυτή την ενότητα τα εργαλεία Web 2.0 που έχει ήδη διδαχτεί στο αντίστοιχο μάθημα, προκειμένου να μπορέσει να οργανώσει την διαδικτυακή του αναζήτηση ή τις παρουσιάσεις του, ή ακόμα και να διευκολυνθεί στην επικοινωνία του με την υπόλοιπη ομάδα.. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων-workshop οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με ποικίλα εργαλεία που διατίθενται ελεύθερα στο διαδίκτυο (εργαλεία Web2), τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούν κατά τη διαδικασία εκπόνησης και παρουσίασης των εργασιών τους, καθώς και για την επικοινωνία της τάξης.

9.8 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - WORKSHOP

Γενική φιλοσοφία των μαθημάτων είναι η δημιουργία όρων που εξασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή των διδασκομένων στο μάθημα και τη διάδραση, τόσο μεταξύ τους όσο και με τον διδάσκοντα. Για το σκοπό αυτό τα μαθήματα/σεμινάρια δεν έχουν την μορφή "από έδρας" διαλέξεων, αλλά αποτελούνται από δύο βασικά μέρη: α) παρουσίαση-διάλεξη των επιμέρους θεματικών - εννοιών από τον διδάσκοντα (με την χρήση αντίστοιχων εποπτικών μέσων), β) ενεργοποίηση των εκπαιδευόμενων με ανοιχτή συζήτηση επί της διάλεξης που προηγήθηκε ή με συγγραφή σύντομων δοκιμίων - σχολίων, ή ακόμα προετοιμασμένων παρουσιάσεων, προπαρασκευαστικών (για την επόμενη συνάντηση) συζητήσεων με τον διδάσκοντα κ.λπ.. Ειδικότερα:

Σελίδα 104 από 106

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βασική υποχρέωση των συμμετεχόντων είναι τόσο η ενεργητική συμμετοχή στην παρακολούθηση των μαθημάτων όσο και η ενεργός συμμετοχή σε μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, όπως η εκπόνηση εργασιών - παρουσιάσεων που συμφωνούνται από κοινού με τους διδάσκοντες και τους συντονιστές του προγράμματος. Στην αρχή κάθε θεματικής ενότητας, πραγματοποιείται από τους διδάσκοντες μια εισαγωγή στο υπό εξέταση αντικείμενο, ενώ, συμπληρωματικά, καθορίζονται οι υποχρεώσεις των διδασκομένων κατά την εξέλιξη και το πέρας της ενότητας με την διανομή αντίστοιχων φύλλων εργασίας, όπου αυτά χρειάζονται. Επιπλέον, στα εισαγωγικά μαθήματα κάθε ενότητας δίνεται στους εκπαιδευόμενους η προτεινόμενη βιβλιογραφία, οι προτεινόμενοι δικτυακοί τόποι, καθώς και οι σημειώσεις του διδάσκοντα σε έντυπη και/ή ηλεκτρονική μορφή. Επιπλέον, οι διδάσκοντες αναλαμβάνουν τη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευόμενων, ενώ είναι υπεύθυνοι για την οργάνωση του τρόπου διδασκαλίας, των εκπαιδευτικών τεχνικών (εισήγηση, ερωτηματικές μέθοδοι, καταιγισμός ιδεών, σύντομες ασκήσεις, μελέτη περίπτωσης, συζήτηση) και των εποπτικών μέσων (προβολή οπτικοακουστικού υλικού, παρουσιάσεις powerpoint, κλπ.) που χρησιμοποιούν.

Ως προς ειδικότερες διαδικασίες εντός των θεματικών ενότητων (με την σειρά που αυτές παρατίθενται ως άνω) προτείνονται τα εξής:

- Κατά τη διάρκεια της τρίτης θεματικής ενότητας κάθε εκπαιδευόμενος καλείται να εκθέσει τεκμηριωμένα την άποψή του γύρω από θέμα που επιλέγει ο ίδιος από μία λίστα προτεινόμενων από τον διδάσκοντα (και σε συνεννόηση με τον τελευταίο), ετοιμάζοντας μια σύντομη εργασία.

Σελίδα 105 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ακολουθεί συζήτηση βασισμένη στις παρατηρήσεις του διδάσκοντα επί των εργασιών.

- Στην τέταρτη θεματική ενότητα οι συμμετέχοντες καλούνται, στο πλαίσιο του εισαγωγικού μαθήματος, να αναζητήσουν άρθρα ή σχετικό υλικό με τα ζητήματα στα οποία εμβαθύνουν, προκειμένου να οργανωθεί σχετική συζήτηση σε θέμα που αποφασίζουν η τάξη και ο διδάσκων.
- Ειδικότερα, ως προς το workshop, ορίζονται οι θεματικές με βάση τις οποίες σχηματίζονται και οι ομάδες εργασίας (π.χ. 4-5 ατόμων η καθεμία). Οι ομάδες αυτές οργανώνουν παρουσιάσεις (καθεμία για το θέμα που έχει αναλάβει), τις οποίες εμπλουτίζουν με υλικό που οι ίδιοι έχουν βρει ή φτιάξει (πχ βίντεο). Οι παρουσιάσεις γίνονται κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων-workshop, με τα οποία και ολοκληρώνεται το πρόγραμμα.

9.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, λαμβάνεται υπόψη η ενεργός συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στις διάφορες δραστηριότητες κατά τη διαδικασία των μαθημάτων, όπως η εκπόνηση ατομικών ή/και ομαδικών εργασιών-παραουσιάσεων, ή η επίδοση του εκπαιδευόμενου σε ένα σύντομο τεστ αξιολόγησης. Παράλληλα, για την απόκτηση του πιστοποιητικού επιμόρφωσης είναι απαραίτητο ο εκπαιδευόμενος να μην έχει κάνει αριθμό απουσιών μεγαλύτερο του 10% του συνόλου των διδακτικών ωρών.

Σελίδα 106 από 106

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

